

TREŚCI KSZTAŁCENIA

Kierunek studiów: turystyka i rekreacja

Poziom studiów: studia pierwszego stopnia - licencjackie

Profil kształcenia: ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne

Wymiar kształcenia: 6 semestrów

Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 180 punktów ECTS

Tytuł zawodowy nadawany absolwentom: licencjat

CHARAKTERYSTYKA TREŚCI KSZTAŁCENIA – GRUPY TREŚCI

I. WYMAGANIA OGÓLNE

1. Język obcy 1

Cel kształcenia: kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych (rozumienie tekstu słuchanego, czytanego, mówienie, pisanie), zgodnie z tabelą wymagań ESOKJ, pozwalających studentom na posługiwanie się językiem obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, tj. rozumienie znaczenia głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych im spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, uczelni, czasu wolnego itd.; radzenie sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć podczas podróży w rejonie, gdzie mówi się danym językiem; tworzenie prostych, spójnych wypowiedzi na tematy, które są znane studentom lub ich interesują; opisywanie doświadczeń, wydarzeń, marzeń, nadziei i aspiracji, z podaniem krótkiego uzasadnienia, opinii i poglądów, wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Treści merytoryczne: materiał leksykalno-gramatyczny umożliwiający przygotowanie do komunikacji w języku obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, np. przedstawianie się, opis człowieka, rodzina, kariera zawodowa, codzienne obowiązki domowe, przyzwyczajenia domowników, wykroczenia, orientacja w mieście, opisywanie miejsc i budynków, weekend, wspomnienia z dzieciństwa i szkoły, czas wolny, system edukacji i szkolnictwa wyższego, podróże, planowanie przyszłości, zakupy, restauracja, nowinki technologiczne, zdrowie, ekologia, media, minione szanse i możliwości, tryb przypuszczający, formy czasowe, strona bierna, mowa zależna; zapoznanie z obyczajami i kulturą krajów danego obszaru językowego w celu nie tylko poszerzenia wiedzy i ćwiczenia odpowiednich nawyków językowych, ale też rozwijania ciekawości, otwartości i tolerancji; prezentowanie rozmaitych metod uczenia się, zachęcanie do samooceny, samodzielnego poszukiwania prawidłowości językowych i formułowania reguł; różnorodność form pracy (indywidualna, w parach, w grupach) i typów zadań pozwalających na uwzględnienie w procesie nauczania indywidualnych uzdolnień i cech charakteru studentów; wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): leksykalne i gramatyczne aspekty niezbędne do rozumienia i formułowania wypowiedzi w języku obcym, zgodnie z tabelą wymagań dla określonego poziomu biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) i proporcjonalnie do przewidzianej liczby godzin kursu.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się jednym z nowożytnych języków obcych na określonym poziomie biegłości (docelowo B2) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ), pozwalającym na rozumienie tekstów czytanych, słuchanych, mówienie i pisanie z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa z zakresu kierunku studiów oraz słownictwa dotyczącego życia codziennego i prywatnych zainteresowań.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia własnych kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych; współdziałania w grupie przyjmując w niej różne role; pracy samodzielnej i wykazywania kreatywności; inspirowania i organizowania procesu uczenia się innych osób.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

2. Język obcy 2

Cel kształcenia: kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych (rozumienie tekstu słuchanego, czytanego, mówienie, pisanie), zgodnie z tabelą wymagań ESOKJ, pozwalających studentom na posługiwanie się językiem obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, tj. rozumienie znaczenia głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych im spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, uczelni, czasu wolnego itd.; radzenie sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć podczas podróży w rejonie, gdzie mówi się danym językiem; tworzenie prostych, spójnych wypowiedzi na tematy, które są znane studentom lub ich interesują; opisywanie doświadczeń, wydarzeń, marzeń, nadziei i aspiracji, z podaniem krótkiego uzasadnienia, opinii i poglądów, wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Treści merytoryczne: materiał leksykalno-gramatyczny umożliwiający przygotowanie do komunikacji w języku obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, np. przedstawianie się, opis człowieka, rodzina, kariera zawodowa, codzienne obowiązki domowe, przyzwyczajenia domowników, wykroczenia, orientacja w mieście, opisywanie miejsc i budynków, weekend, wspomnienia z dzieciństwa i szkoły, czas wolny, system edukacji i szkolnictwa wyższego, podróże, planowanie przyszłości, zakupy, restauracja, nowinki technologiczne, zdrowie, ekologia, media, minione szanse i możliwości, tryb przypuszczający, formy czasowe, strona bierna, mowa zależna; zapoznanie z obyczajami i kulturą krajów danego obszaru językowego w celu nie tylko poszerzenia wiedzy i ćwiczenia. odpowiednich nawyków językowych, ale też rozwijania ciekawości, otwartości i tolerancji; prezentowanie rozmaitych metod uczenia się, zachęcanie do samooceny, samodzielnego poszukiwania prawidłowości językowych i formułowania reguł; różnorodność form pracy (indywidualna, w parach, w grupach) i typów zadań pozwalających na uwzględnienie w procesie nauczania indywidualnych uzdolnień i cech charakteru studentów; wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): leksykalną i gramatyczną podstawę niezbędną do rozumienia i formułowania wypowiedzi w języku obcym, zgodnie z tabelą wymagań dla określonego poziomu biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) i proporcjonalnie do przewidzianej liczby godzin kursu.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się jednym z nowożytnych języków obcych na określonym poziomie biegłości (docelowo B2) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ), pozwalającym na rozumienie tekstów czytanych, słuchanych, mówienie i pisanie z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa z zakresu kierunku studiów oraz słownictwa dotyczącego życia codziennego i prywatnych zainteresowań.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia własnych

kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych; współdziałania w grupie przyjmując w niej różne role; pracy samodzielnej i wykazywania kreatywności; inspirowania i organizowania procesu uczenia się innych osób.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

3. Język obcy 3

Cel kształcenia: kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych (rozumienie tekstu słuchanego, czytanego, mówienie, pisanie), zgodnie z tabelą wymagań ESOKJ, pozwalających studentom na posługiwanie się językiem obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, tj. rozumienie znaczenia głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych im spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, uczelni, czasu wolnego itd.; radzenie sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć podczas podróży w rejonie, gdzie mówi się danym językiem; tworzenie prostych, spójnych wypowiedzi na tematy, które są znane studentom lub ich interesują; opisywanie doświadczeń, wydarzeń, marzeń, nadziei i aspiracji, z podaniem krótkiego uzasadnienia, opinii i poglądów, wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Treści merytoryczne: materiał leksykalno-gramatyczny umożliwiający przygotowanie do komunikacji w języku obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, np. przedstawianie się, opis człowieka, rodzina, kariera zawodowa, codzienne obowiązki domowe, przyzwyczajenia domowników, wykroczenia, orientacja w mieście, opisywanie miejsc i budynków, weekend, wspomnienia z dzieciństwa i szkoły, czas wolny, system edukacji i szkolnictwa wyższego, podróże, planowanie przyszłości, zakupy, restauracja, nowinki technologiczne, zdrowie, ekologia, media, minione szanse i możliwości, tryb przypuszczający, formy czasowe, strona bierna, mowa zależna; zapoznanie z obyczajami i kulturą krajów danego obszaru językowego w celu nie tylko poszerzenia wiedzy i ćwiczenia odpowiednich nawyków językowych, ale też rozwijania ciekawości, otwartości i tolerancji; prezentowanie rozmaitych metod uczenia się, zachęcanie do samooceny, samodzielnego poszukiwania prawidłowości językowych i formułowania reguł; różnorodność form pracy (indywidualna, w parach, w grupach) i typów zadań pozwalających na uwzględnienie w procesie nauczania indywidualnych uzdolnień i cech charakteru studentów; wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): leksykalne i gramatyczne aspekty niezbędne do rozumienia i formułowania wypowiedzi w języku obcym, zgodnie z tabelą wymagań dla określonego poziomu biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) i proporcjonalnie do przewidzianej liczby godzin kursu.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się jednym z nowożytnych języków obcych na określonym poziomie biegłości (docelowo B2) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ), pozwalającym na rozumienie tekstów czytanych, słuchanych, mówienie i pisanie z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa z zakresu kierunku studiów oraz słownictwa dotyczącego życia codziennego i prywatnych zainteresowań.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia własnych kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych; współdziałania w grupie przyjmując w niej różne role; pracy samodzielnej i wykazywania kreatywności; inspirowania i organizowania procesu uczenia się innych osób.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

4. Język obcy 4

Cel kształcenia: kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych (rozumienie tekstu

słuchanego, czytanego, mówienie, pisanie), zgodnie z tabelą wymagań ESOKJ, pozwalających studentom na posługiwanie się językiem obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, tj. rozumienie znaczenia głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych im spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, uczelni, czasu wolnego itd.; radzenie sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć podczas podróży w rejonie, gdzie mówi się danym językiem; tworzenie prostych, spójnych wypowiedzi na tematy, które są znane studentom lub ich interesują; opisywanie doświadczeń, wydarzeń, marzeń, nadziei i aspiracji, z podaniem krótkiego uzasadnienia, opinii i poglądów, wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Treści merytoryczne: materiał leksykalno-gramatyczny umożliwiający przygotowanie do komunikacji w języku obcym na poziomie docelowo B2 w zakresie tematycznym dotyczącym zarówno życia codziennego jak i wybranych elementów życia zawodowego, np. przedstawianie się, opis człowieka, rodzina, kariera zawodowa, codzienne obowiązki domowe, przyzwyczajenia domowników, wykroczenia, orientacja w mieście, opisywanie miejsc i budynków, weekend, wspomnienia z dzieciństwa i szkoły, czas wolny, system edukacji i szkolnictwa wyższego, podróże, planowanie przyszłości, zakupy, restauracja, nowinki technologiczne, zdrowie, ekologia, media, minione szanse i możliwości, tryb przypuszczający, formy czasowe, strona bierna, mowa zależna; zapoznanie z obyczajami i kulturą krajów danego obszaru językowego w celu nie tylko poszerzania wiedzy i ćwiczenia odpowiednich nawyków językowych, ale też rozwijania ciekawości, otwartości i tolerancji; prezentowanie rozmaitych metod uczenia się, zachęcanie do samooceny, samodzielnego poszukiwania prawidłowości językowych i formułowania reguł; różnorodność form pracy (indywidualna, w parach, w grupach) i typów zadań pozwalających na uwzględnienie w procesie nauczania indywidualnych uzdolnień i cech charakteru studentów; wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu kierunku studiów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): leksykalne i gramatyczne aspekty niezbędne do rozumienia i formułowania wypowiedzi w języku obcym, zgodnie z tabelą wymagań dla określonego poziomu biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) i proporcjonalnie do przewidzianej liczby godzin kursu

Umiejętności (potrafi): posługiwać się jednym z nowożytnych języków obcych na określonym poziomie biegłości (docelowo B2) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ), pozwalającym na rozumienie tekstów czytanych, słuchanych, mówienie i pisanie z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa z zakresu kierunku studiów oraz słownictwa dotyczącego życia codziennego i prywatnych zainteresowań.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia własnych kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych; współdziałania w grupie przyjmując w niej różne role; pracy samodzielnej i wykazywania kreatywności; inspirowania i organizowania procesu uczenia się innych osób.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

5. Przedmiot ogólnouczelniany

Cel kształcenia: wprowadzenie poszerzonej wiedzy, terminologii i różnych koncepcji badawczych dotyczących omawianego tematu.

Treści merytoryczne: wykład stanowi monograficzne, całościowe ujęcie wybranego zagadnienia spośród np.: etyki, filozofii, historii Polski, komunikacji wizualnej i werbalnej, poprawnej polszczyzny w praktyce lub prawa przedsiębiorców.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): pojęcia, terminy i podstawowe założenia badawcze z omawianego zakresu

wiedzy.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać poznaną wiedzę w różnych sytuacjach zawodowych.
Kompetencje społeczne (jest gotów do): korzystania w życiu zawodowym i społecznym z różnych obszarów wiedzy.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

6. Przedmiot z zakresu nauk humanistycznych lub z zakresu nauk społecznych

Cel kształcenia: wprowadzenie poszerzonej wiedzy, terminologii i różnych koncepcji badawczych dotyczących wybranego zagadnienia z obszaru nauk humanistycznych lub społecznych.

Treści merytoryczne: wykład stanowi monograficzne, całościowe ujęcie wybranego zagadnienia z zakresu np. etycznych podstaw profesjonalizmu, etyki i kultury języka, komunikacji interpersonalnej, nauki i kultury w epoce nowożytnej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): pojęcia, terminy i podstawowe założenia badawcze z omawianego zakresu wiedzy.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać poznaną wiedzę w różnych sytuacjach zawodowych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): systematycznego podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych przez całe życie.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

7. Technologie informacyjne

Cel kształcenia: poznanie zasad obsługi komputera, sposobów wykorzystania sprzętu komputerowego w praktyce zawodowej oraz oprogramowania użytkowego (edycja tekstów, arkusze kalkulacyjne itp.).

Treści merytoryczne: podstawy organizacji danych (pojęcie pliku, katalogu, tworzenie i zapisywanie plików i katalogów, kopiowanie, przenoszenie i usuwanie plików); edytor tekstu Word główne funkcje i narzędzia; arkusz kalkulacyjny - jego możliwości, obszary zastosowań, podstawowe pojęcia.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): rolę podstawowych aplikacji informatycznych oraz podstawową terminologię z zakresu podstaw informatyki w języku polskim i angielskim.

Umiejętności (potrafi): tworzyć dokument tekstowy zawierający elementy graficzne, posługiwać się arkuszami kalkulacyjnymi do przygotowania szablonów obliczeniowych, archiwizować dane niezbędne do tworzenia dokumentów, zaprojektować prezentację multimedialną, wykorzystać zdobytą wiedzę z zakresu technologii informacyjnych do rozwiązania konkretnych problemów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uzupełniania i doskonalenia wiedzy poprzez różnorodne formy technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

8. Wychowanie fizyczne

Cel kształcenia: rozwijanie sprawności i tężyzny fizycznej młodzieży akademickiej.

Treści merytoryczne: doskonalenie umiejętności ruchowych, techniki i taktyki sportów drużynowych, sportów indywidualnych oraz zabaw ruchowych; autorskie programy zajęć z elementami wychowania fizycznego, sportu, rekreacji, aktywności prozdrowotnej; pomiar sprawności fizycznej: testy sprawnościowe.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): sposoby wykonywania różnych ćwiczeń fizycznych oraz zasady gier zespołowych.

Umiejętności (potrafi): wykonać różne ćwiczenia fizyczne i prowadzić gry zespołowe.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia własnych kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych; samodzielnej pracy i kreatywności, inspirując i organizując proces uczenia się innych osób.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

9. Przedsiębiorczość

Cel kształcenia: nabycie podstawowej wiedzy o przedsiębiorczości.

Treści merytoryczne: pojęcie przedsiębiorczości; formy organizacyjno-prawne prowadzenia działalności gospodarczej; zawody przyszłości ze szczególnym uwzględnieniem turystyki i rekreacji; zakładanie firmy; sztuka argumentacji i asertywność; techniki negocjacji. kreatywność; wstęp do innowacyjności i teorie innowacji; koncepcja innowacyjności udi i *design thinking*; burza mózgów jako metoda rozwiązywania problemów i poszukiwania innowacji.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady funkcjonowania, zakładania i prowadzenia działalności w branży turystycznej i rekreacyjnej oraz jej uwarunkowania prawne i ekonomiczne.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu turystyki i rekreacji oraz powiązanych dyscyplin do analizy i interpretacji bieżącej sytuacji na rynku usług turystycznych i rekreacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego łączenia informacji w zakresie wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym z wiedzą o funkcjonowaniu turystyki i rekreacji.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

II. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Antropomotoryka

Cel kształcenia: zapoznanie z całokształtem zdolności motorycznych oraz właściwościami i możliwościami ruchowymi ludzkiego organizmu, a także ze zmiennością w procesie rozwoju ontogenetycznego, istotą i strukturą procesów motorycznych, teoriami usprawnienia i uczenia ruchowego.

Treści merytoryczne: podstawy motoryki człowieka, klasyfikacja czynnikowa i jakościowa ruchu; klasyfikacja oraz podział zdolności motorycznych człowieka; sprawność fizyczna, aktywność fizyczna – podstawowe pojęcia; kondycyjne zdolności motoryczne; rozwój siły w ontogenezie; siła mięśniowa – podstawowe pojęcia, stan wiedzy; wytrzymałościowe możliwości człowieka - podstawowe pojęcia, stan wiedzy; koordynacyjne zdolności motoryczne - ich struktura i uwarunkowania - podstawowe pojęcia; struktura motoryczności człowieka w aspekcie kondycyjnym i koordynacyjnym; równowaga ciała i jej szczególne znaczenie w życiu człowieka; zdolności motoryczne hybrydowe; szybkościowe zdolności motoryczne człowieka – podstawowe pojęcia, stan wiedzy; struktura szybkości i jej rodzaje; gibkość jako zdolność morfofunkcjonalna; rodzaje sprawności fizycznej i możliwości jej kształtowania w ontogenezie; motoryczność człowieka; nauki o ruchu: kinezylogia, kinantropometria, biomechanika, fizjologia; strony motoryczności; model zależności między podłożem i przejawami ruchu oraz między właściwościami rzeczywistymi a konstruktami teoretyczno- empirycznymi jako podstawa klasyfikacji motoryczności człowieka; zdolności motoryczne; znaczenie zdrowotne fitness; etapy opanowywania czynności ruchowych; podstawowe zasady, metody i środki nauczania czynności ruchowych; metody i formy kontroli poziomu opanowywani umiejętności ruchowych; postawa ciała i lokomocja w ujęciu rozwojowym; planowanie procesu nauczania czynności ruchowych osób z niepełnosprawnością; kontrola i ocena w nauczaniu czynności ruchowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zagadnienia związane z rozwojem psychofizycznym człowieka w ontogenezie; zagadnienia na temat aktywnego i zdrowego stylu życia oraz skutków hipokinezy; metody umiejętności programowania oraz prowadzenia zajęć rekreacyjnych, a także diagnozowania stanu zdrowia oraz skutecznej jego poprawy wśród uczestników zajęć.

Umiejętności (potrafi): umiejętnie zastosować metody w obrębie różnych form aktywności fizycznej, w tym z użyciem sprzętu i przyborów; umiejętnie korzystać z wiedzy teoretycznej z zakresu turystyki i rekreacji na poziomie podstawowym oraz dokonać interpretacji aktualnej sytuacji na rynku usług turystyczno-rekreacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): diagnozowania potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz zapewnienia osobom z niepełnosprawnością udziału w różnych formach turystyki i rekreacji; kreatywności w zakresie animacji pracy w zespole.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

2. Dziedzictwo kulturowe

Cel kształcenia: zapoznanie z pojęciem i znaczeniem dziedzictwa kulturowego w turystyce i rekreacji na podstawie prawa międzynarodowego, polskiego i regionalnego.

Treści merytoryczne: europejska i polska ochrona dóbr kultury – historia działań prawnych; ochrona zabytków na ziemiach pruskich/Warmii i Mazurach przed i po II wojnie światowej; dziedzictwo kulturowe i turystyka sieci miast *cittaslow*; zarządzanie dziedzictwem kulturowym Warmii i Mazur; zwyczaje i tradycje regionalne; kreowanie nowych produktów turystycznych ukierunkowanych na prezentację walorów regionalnych; dziedzictwo kulturowe, rozumiane jako istotny element każdego narodu, jego tożsamości; akty prawne - międzynarodowa konwencja o ochronie dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 1972 r., międzynarodowa konwencja o ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego z 2003 r., polska ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 r., Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Olsztyńskiego na lata 2018 – 2021.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): historię i uwarunkowania europejskiej i polskiej ochrony dóbr kultury, a także pojęcie dziedzictwa kulturowego, tj. historii, historii architektury, geografii turystycznej, krajoznawstwa, itp.

Umiejętności (potrafi): scharakteryzować wybrane zwyczaje i tradycje pielęgnowane w swojej rodzinie i środowisku; wykorzystać wiedzę z różnych źródeł informacji, korzystać z nauk społecznych i humanistycznych w ocenie przydatności dziedzictwa kulturowego w organizowaniu turystyki.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy z innymi specjalistami (historykami, historykami sztuki, socjologami, pedagogami itp.) w rozwiązywaniu problemów zawodowych związanych z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego w organizowaniu turystyki i rekreacji.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

3. Ekologia i ochrona środowiska

Cel kształcenia: poznanie relacji między organizmami żywymi a środowiskiem w połączeniu ze współczesnymi problemami ochrony środowiska, ze wskazaniem na zrozumienie oddziaływania człowieka korzystającego z usług turystycznych i rekreacyjnych na środowisko.

Treści merytoryczne: zagęszczenie populacji roślin – metoda kwadratów - symulacja badań terenowych, obliczanie zagęszczenia i frekwencji populacji roślinności; liczebność populacji zwierząt – metoda ponownych połowów, obliczanie liczebności populacji zwierząt; różnorodność gatunkowa – analiza biocenoz – indeksy zróżnicowania gatunkowego i wskaźnik równomierności; ekologia i turystyka; zakres ekologii; środowisko życia – wszechświat, początki ziemi, atmosfera, temperatura, promieniowanie, woda, gleba, zasoby naturalne ziemi, klimat; termodynamika i równowaga w przyrodzie; autekologia i synekologia; ekosystemy – funkcjonowanie, typy; biomy; dynamika biocenoz; ekologia populacji; konkurencja, drapieżnictwo, pasożytnictwo, mutualizm; agroekologia i rolnictwo ekologiczne, ekologia człowieka, ekologia krajobrazu, ekologia miast, ekologia turystyki; ochrona środowiska – historia, podstawowe pojęcia; ochrona powietrza, wód i gleb; degradacja gleb i wód – ich rekultywacja; zanieczyszczenie powietrza – metody przeciwdziałania; odpady i ścieki w środowisku; zagrożenia zdrowia degradacją środowiska, hałasem i promieniowaniem; organizacja ochrony środowiska w Polsce; międzynarodowy charakter ochrony środowiska; prawne i społeczne aspekty ochrony środowiska.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): struktury, mechanizmy i funkcje procesów życiowych organizmów na różnych poziomach organizacji; rolę środowiska przyrodniczego; zagrożenia i zasady

zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych.

Umiejętności (potrafi): korzystać na poziomie podstawowym z dostępnych źródeł informacji z zakresu ekologii i ochrony środowiska; podnosić wiedzę i umiejętności w zagadnieniach ekologii i ochrony środowiska oraz korzystać z dostępnych źródeł wiedzy.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny oddziaływania turystyki na różne dziedziny życia człowieka, w tym na środowisko przyrodnicze; łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym z wiedzą na temat turystyki i rekreacji.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

4. Ekonomia

Cel kształcenia: poznanie i utrwalenie wiedzy teoretycznej z zakresu ekonomii, a także poznanie i przyswojenie faktów, zasad, teorii oraz praktyk powiązanych z dziedziną ekonomii.

Treści merytoryczne: podstawowe pojęcia ekonomiczne, podział i funkcje ekonomii; granica możliwości produkcyjnych; rynek, popyt, podaź; ceny; produkt krajowy brutto; produkt narodowy brutto; produkt narodowy netto; miara dobrobytu ekonomicznego; teoria pieniądza; system finansowy; elementy matematyki finansowej; wydatki publiczne; podatki; elementy sektora finansów publicznych; deficyt budżetowy i dług publiczny; bezrobocie; główne pojęcia i kategorie makroekonomiczne.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): czynniki rozwoju gospodarczego; podstawowe metody ekonomiczne służące do opisu zjawisk i procesów zachodzących w gospodarce.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać podstawową wiedzę ekonomiczną do analizy i interpretacji sytuacji na rynku; samodzielnie wyszukiwać i wykorzystywać informacje do rozwiązywania problemów ekonomicznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy ze specjalistami innych zawodów przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

5. Fizjologia człowieka z elementami pierwszej pomocy przedmedycznej

Cel kształcenia: poznanie czynności fizjologicznych poszczególnych struktur i układów ciała ludzkiego w celu zrozumienia jego działania w warunkach prawidłowych i patologicznych oraz nabycie umiejętności oceny stanu poszkodowanego i udzielenia mu potrzebnej pomocy przedmedycznej.

Treści merytoryczne: podstawy elektrofizjologii komórek; fizjologia mięśni szkieletowych, układu nerwowego; fizjologia zmysłów; fizjologia układu krążenia, budowa, skład i funkcje krwi; fizjologia układu oddechowego i pokarmowego; przemiana materii i energii; fizjologia wysiłków fizycznych; fizjologia stresu; pierwsza pomoc przedmedyczna w wybranych stanach zagrożenia życia; układ nerwowy wiadomości ogólne - rola i podział; drogi rdzenia kręgowego; mózgowie i ośrodki w nim się znajdujące; układ nerwowy autonomiczny (wegetatywny) – ośrodki układu współczulnego i przywspółczulnego; podwzgórze, przysadka mózgowa, szyszynka; fizjologia układu ruchu; układy grupowe krwi; zarys budowy i zadań układu krążenia; układ bodźcotwórczy; główne funkcje i anatomia czynnościowa układu oddechowego; przemiana materii; wybrane zagadnienia metabolizmu białek, tłuszczów i węglowodanów; fizjologia układu moczowopłciowego; zasady resuscytacji krążeniowo-oddechowej; wytyczne resuscytacji 2010 europejskiej rady resuscytacji; pierwsza pomoc przedmedyczna – zasady udzielania, sytuacje zagrożenia.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawę procesów fizjologicznych zachodzących w organizmie człowieka; stany zagrożenia życia i zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Umiejętności (potrafi): umiejętnie pogłębiać oraz zastosować nabytą wiedzę z zakresu fizjologii człowieka i pierwszej pomocy przedmedycznej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy i współpracy w grupie, wykazując odpowiedzialność za bezpieczeństwo pracy własnej i innych; działania w stanach zagrożenia stosując zasady pierwszej pomocy przedmedycznej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

6. Historia architektury i sztuki

Cel kształcenia: zdobycie wiedzy przydatnej w pracy zawodowej, w tym zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym miasta i regionu.

Treści merytoryczne: style architektoniczne, założenie średniowieczne miasta, jego modernistyczny wizerunek; opracowanie trasy turystycznej miasta, prezentującej jego najważniejsze zabytki oraz jego najnowszy wizerunek; wizyty studyjne w obiektach sakralnych, użyteczności społecznej, gdzie możliwa jest indywidualna wypowiedź studentów na temat bryły architektonicznej oraz wystroju wnętrza; zaznajomienie z metodami badawczymi historii sztuki, dzięki którym możliwe właściwe odczytanie dzieła sztuki i architektury w kontekście kulturowym; ikonografia i ikonologia; analiza wybranych dzieł architektonicznych oraz malarstwa i rzeźby.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): dzieje rozwoju sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem jej europejskiego dziedzictwa.

Umiejętności (potrafi): wskazać charakterystyczne dla określonych epok detale architektoniczne; na podstawie charakterystycznych elementów właściwie identyfikować okres w dziejach sztuki, a także wskazać najważniejsze idee dla poszczególnych epok historycznych; wskazać typowe materiały i popularne rozwiązania artystyczne, które umożliwiają praktyczną identyfikację poszczególnych dzieł z różnych okresów rozwoju sztuki.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykorzystania nabytej wiedzy w pracy zawodowej; nieustannego pogłębiania wiedzy, zwłaszcza jej praktycznych elementów poprzez współpracę z różnymi ekspertami oraz do poszukiwania wspólnego języka komunikacji, w celu rozwiązywania określonych trudności; łączenia wiedzy z zakresu różnych dziedzin i dyscyplin.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

7. Odnowa biologiczna

Cel kształcenia: poznanie metod i środków stosowanych w procesie optymalizacji wypoczynku człowieka aktywnego fizycznie oraz zdobycie umiejętności praktycznych, koniecznych do programowania, organizacji i realizacji odnowy biologicznej.

Treści merytoryczne: praktyczne zapoznanie z najczęściej stosowanymi środkami odnowy biologicznej: masażem sportowym, zabiegami w środowisku wodnym, sauną, krioterapią oraz wybranymi zabiegami z zakresu fizykoterapii; definicje i zadania odnowy biologicznej, stosowane środki i metody, zasady postępowania restytucyjnego, czynniki fizykalne w wspomaganiu, wypoczynku i treningu, problematyka przeciążeń i przetrenowania, programowanie postępowania odnawiającego w procesie treningowym.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): elementarną terminologię z zakresu odnowy biologicznej; metodykę prowadzenia podstawowych zabiegów odnowy biologicznej, oceny stanu zdrowia fizycznego i jego poprawy w oparciu o programy odnowy biologicznej u uczestników tych zajęć; metody oceny stanu zdrowia osób biorących udział w odnowie biologicznej i zmiany w organizmie powstałe pod wpływem prowadzonych działań.

Umiejętności (potrafi): stosować podstawowe zabiegi odnowy biologicznej indywidualnie i w grupie oraz obsługiwać sprzęt służący do odnowy biologicznej; wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu odnowy biologicznej w celu organizowania programów zdrowotnych; korzystać na poziomie podstawowym z dostępnych źródeł informacji w zakresie odnowy biologicznej w celu rozwiązania konkretnego problemu; zaplanować i zrealizować różne rodzaje zajęć z zakresu odnowy biologicznej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): rozwiązywania problemów oraz sprostania potrzebom

osób z niepełnosprawnością i w miarę swoich możliwości usuwania barier ograniczających osobom z niepełnosprawnością uczestnictwo w zabiegach odnowy biologicznej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

8. Prawo

Cel kształcenia: zapoznanie z podstawami prawa w zakresie turystyki i rekreacji.

Treści merytoryczne: praca z tekstem prawnym, rozwiązywanie kasusów, interpretacja norm prawnych; pojęcie prawa, relacje prawa i moralności, źródła prawa powszechnie obowiązującego, źródła prawa wewnętrznie obowiązującego, budowa tekstu prawnego, budowa normy prawnej i przepisu prawnego, pojęcie wykładni prawa i jej reguły, praktyczna wykładnia prawa, rozwiązywanie kasusów, zasady prawa cywilnego, zasady prawa karnego, podstawowe wiadomości z zakresu postępowania karnego i cywilnego, podstawowe wiadomości z zakresu prawa turystycznego, podstawowe wiadomości z zakresu prawa administracyjnego, projektowanie aktów prawnych z zakresu prawa turystycznego, pisanie pism procesowych np.: odwołanie od decyzji administracyjnej, RODO w działalności turystycznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną dostosowaną do kierunku turystyka i rekreacja oraz prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywania działalności zawodowej; podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.

Umiejętności (potrafi): uczyć się samodzielnie w sposób ukierunkowany; wyszukiwać, analizować i wykorzystywać potrzebne informacje pochodzące z różnych źródeł i w różnych formach; korzystać z zasobów informacji patentowej; myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za właściwą interpretację prawnych aspektów prowadzenia działalności w obszarze turystyki.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

9. Psychologia

Cel kształcenia: omówienie zagadnień z różnych działów psychologii (m.in. z zakresu psychologii osobowości, rozwoju, motywacji, społecznej, moralności, komunikacji społecznej), których znajomość jest niezbędna osobom zawodowo zajmującym się organizowaniem wypoczynku innym.

Treści merytoryczne: przedmiot badań psychologii współczesnej; rozwój poznawczy i moralny; psychologia potrzeb; procesy emocjonalne i motywacyjne; typ temperamentu a zachowanie; style radzenia sobie ze stresem; pojęcie normy w psychologii; przyczyny zaburzeń i metody pomocy w wybranych koncepcjach psychologicznych; zdrowie psychiczne; kreatywność a twórczość.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): prawidłowości psychofizycznego funkcjonowania człowieka.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać podstawową wiedzę psychologiczną do diagnozowania motywów uczestnictwa w turystyce i rekreacji różnych grup społecznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy ze specjalistami w przypadku pojawienia się problemów zawodowych związanych z zachowaniami uczestników imprez turystycznych i rekreacyjnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

10. Zarządzanie

Cel kształcenia: zapoznanie z zagadnieniami z obszaru zarządzania i kierowania organizacjami w obszarze turystyki i rekreacji.

Treści merytoryczne: pojęcie organizacji; organizacja jako system; otoczenie organizacji; funkcje zarządzania; role kierownicze; prezentacja różnych szkół i koncepcji zarządzania organizacjami; podstawowe pojęcia w zarządzaniu; modele organizacji i ich efektywność; wstęp do struktur organizacyjnych; otoczenie organizacji; zarządzanie strategią i planowanie strategiczne; kierowanie i przewodzenie, podejmowanie decyzji kierowniczych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zasady dotyczące zarządzania organizacjami.

Umiejętności (potrafi): korzystać na poziomie podstawowym z dostępnych źródeł informacji w celu rozwiązania konkretnego problemu związanego z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy z innymi specjalistami przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwem.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

III. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Agroturystyka

Cel kształcenia: zapoznanie z podstawowymi zasadami prowadzenia działalności agroturystycznej, funkcjonowaniem gospodarstwa agroturystycznego oraz nabycie umiejętności jego organizacji.

Treści merytoryczne: organizacja i funkcjonowanie gospodarstwa agroturystycznego – prezentacja przykładowych ofert turystycznych na obszarach wiejskich w Polsce; oczekiwania i zachowania konsumentów usług agroturystycznych; adaptacja działki siedliskowej i budynku mieszkalnego na potrzeby gospodarstwa agroturystycznego; aranżacja bazy noclegowej, sanitarnej oraz gastronomicznej; analiza materiałów reklamowych – projekt ulotki lub folderu; obowiązki właścicieli gospodarstw agroturystycznych i obiektów turystyki wiejskiej; projektowanie modelu biznesowego gospodarstwa agroturystycznego; podstawowe pojęcia dotyczące baz turystycznych na obszarach wiejskich; formy spędzania czasu w gospodarstwie agroturystycznym – organizacja usług i atrakcji turystycznych; warunki organizacyjno-prawne funkcjonowania gospodarstwa agroturystycznego; turystyka wiejska a agroturystyka; znaczenie agroturystyki – społeczne, gospodarcze i ekologiczne; rynek agroturystyki w Polsce i jego rozwój; aktywność turystyczno-rekreacyjna w gospodarstwie agroturystycznym; uwarunkowania rozwoju polskiej agroturystyki i jej organizacja – federacja, stowarzyszenia, izby; agroturystyka w wybranych krajach Unii Europejskiej; edukacyjny wymiar agroturystyki; formy promocji oferty agroturystycznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zasady uprawy roślin i hodowli zwierząt, a także wykorzystanie tych elementów w budowaniu przewagi konkurencyjnej w agroturystyce.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać wiedzę dotyczącą posiadanych zasobów jako kluczowych elementów funkcjonowania podmiotów turystyki wiejskiej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny oddziaływania gospodarstw agroturystycznych na różne dziedziny życia człowieka; określenia znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego, związanej z prowadzoną działalnością agroturystyczną.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

2. Biometeorologia w turystyce i rekreacji

Cel kształcenia: zaznajomienie z podstawowym zakresem wiedzy obejmującej procesy i zjawiska meteorologiczne i klimatologiczne oraz wykazanie ich wpływu na organizm człowieka w aspekcie korzystania z różnych form turystyki i rekreacji.

Treści merytoryczne: poznanie przyrządów i metodyki pomiarów promieniowania słonecznego, usłonecznienia i oświetlenia; temperatury powietrza i gleby; opady atmosferyczne; metody obliczania wartości parametrów meteorologicznych związane z energią promieniowania słonecznego, temperaturą powietrza i gleby, wskaźnikami zawartości pary wodnej w powietrzu, ciśnieniem atmosferycznym, opadami atmosferycznymi; warunki meteorologiczne dla potrzeb turystyki, biometeorologia sportu wyczynowego, wykorzystanie biometeorologii w planowaniu przestrzennym, metody oceny bioklimatu dla lokalizacji uzdrowisk, bioklimat miast, antropogeniczne przemiany klimatu Polski i świata; wprowadzenie do podstaw meteorologii, biometeorologii i klimatologii; procesy kształtujące pogodę: promieniowanie elektromagnetyczne,

termika troposfery, wilgotność powietrza, ciśnienie atmosferyczne i wiatry, opady i osady; cyrkulacja globalna atmosfery kształtowanie klimatu Europy i Polski; wpływ warunków meteorologicznych na organizm, bodźce termiczne, wilgotnościowe, radiacyjne, mechaniczne i ciśnienia; procesy przystosowawcze organizmu człowieka do warunków klimatycznych; człowiek i rytmy biologiczne w różnych skalach czasowych; meteoropatologia; meteorotropowe sytuacje pogodowe; dolegliwości i choroby meteorotropowe; synoptyka meteorologiczna i biosynoptyka; klasyfikacje pogody i regiony bioklimatyczne Polski; mikroklimat i topoklimat terenów rekreacyjnych; mikroklimat pomieszczeń do pracy i wypoczynku; klimat miasta. wykorzystanie klimatologii w rolnictwie, agrometeorologia; oceny warunków klimatycznych dla celów rekreacji i lecznictwa uzdrowiskowego; współczesne zmiany klimatu.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): wpływ klimatu, zmian pogody oraz fizyczno-chemicznych zjawisk atmosferycznych na kondycję i zdrowie człowieka; oddziaływanie zespołów naturalnych bodźców bioklimatycznych i zanieczyszczeń atmosfery na organizm zdrowego człowieka; prawidłowości dotyczące zjawisk kształtujących topo - i mikroklimat oraz metody pomiarów podstawowych parametrów meteorologicznych.

Umiejętności (potrafi): korzystać ze źródeł danych meteorologicznych i oceniać przewidywania warunków pogodowych na ich podstawie; rozpoznawać i ocenić zjawiska klimatyczne i pogodowe wpływające na ocenę warunków topo - i mikroklimatycznych dla celów praktycznych związanych z organizacją turystyki i rekreacji.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): określania roli warunków meteorologicznych w kształtowaniu samopoczucia i zdrowia ludzkiego; oceny i wdrażania zachowań prozdrowotnych poszczególnych osób i całego społeczeństwa m.in. w celu ograniczenia negatywnego wpływu czynników meteorologicznych na organizm ludzki.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

3. Dziedzictwo kulinarne

Cel kształcenia: zapoznanie z ochroną i systemami jakości żywności tradycyjnej. Przekazanie wiedzy o oryginalnych, regionalnych produktach żywnościowych oraz polskich i europejskich szlakach kulinarnych.

Treści merytoryczne: tradycja, pochodzenie oraz historia wybranych produktów regionalnych w Polsce; systemy jakości żywności tradycyjnej i regionalnej; jakość zdrowotna produktów tradycyjnych i regionalnych; rozwój produkcji tradycyjnej żywności w oparciu o lokalne surowce z wykorzystaniem tradycyjnych metod; lokalne produkty żywnościowe jako element rozwoju turystyki regionów Polski; polskie i europejskie szlaki kulinarne; specyfika polskiej kuchni tradycyjnej - najważniejsze polskie produkty spożywcze; kuchnia i kultura stołu podstawą rozwoju cywilizacyjnego i życia społeczeństwa; dziedzictwo kulinarne elementem atrakcyjności turystycznej i jeden z przejawów tożsamości narodowej; szlaki kulinarne, muzea jako innowacja regionalnej oferty turystycznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): lokalne surowce i produkty regionalne w kontekście rozwoju turystyki oraz problematykę jakości i bezpieczeństwa sanitarnego produktów tradycyjnych i regionalnych.

Umiejętności (potrafi): rozwijać produkcję tradycyjnej żywności w oparciu o lokalne zasoby surowców z wykorzystaniem tradycyjnych metod oraz doskonalić swoje umiejętności w zakresie produkcji żywności tradycyjnej poprzez samokształcenie.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): postępowania zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz podnoszenia swoich kompetencji zawodowych przez całe życie.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

4. Ekonomia turystyki i rekreacji

Cel kształcenia: poznanie podstawowych pojęć z zakresu ekonomiki turystyki i rekreacji oraz jej roli i miejsca w gospodarce.

Treści merytoryczne: gospodarka i przemysł turystyczny; rynek, popyt i podaż turystyczna oraz rekreacyjna; konsumpcja, ceny usług oraz jakość usług w turystyce i rekreacji; przedsiębiorstwo turystyczne i rekreacyjne; analiza i zarządzanie finansami przedsiębiorstwa turystycznego; podstawy marketingu w turystyce; rola państwa w turystyce i rekreacji; źródła finansowania sektora turystycznego; mnożnik turystyczny i rachunek satelitarny; współpraca międzynarodowa w gospodarce turystycznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): rolę turystyki i rekreacji w rozwoju gospodarczym, regionalnym i lokalnym.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać podstawową wiedzę ekonomiczną do analizy i interpretacji sytuacji na rynku usług turystycznych i rekreacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny wpływu turystyki i rekreacji na planowanie rozwoju regionalnego i lokalnego, wzrost gospodarczy oraz środowisko społeczno-kulturowe i przyrodnicze.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

5. Geografia społeczno-ekonomiczna

Cel kształcenia: przedstawienie charakterystyki działów geografii społeczno-ekonomicznej oraz podstawowych metod ich prezentacji przestrzennej z uwzględnieniem problemów integracji ekonomicznej współczesnego świata i Europy.

Treści merytoryczne: analiza porównawcza struktury demograficznej wybranego obszaru; oddziaływanie warunków przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na zróżnicowanie wybranego elementu struktury przestrzennej rolnictwa; czynniki lokalizacji przemysłu – analiza na przykładzie wybranej branży; delimitacja uwarunkowań przyrodniczych i poza przyrodniczych dla rozwoju turystyki na przykładzie wybranego obszaru; określenie poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego dla wybranego obszaru; podstawy teoretyczno- metodologiczne geografii ekonomicznej; system: środowisko przyrodnicze – człowiek; współczesny polityczno-ekonomiczny podział świata; rozwój demograficzno-społeczny i kulturalny ludności; struktura funkcjonalno-przestrzenna osadnictwa; lokalizacja rolnictwa i gospodarki żywnościowej; lokalizacja górnictwa i przemysłu; infrastruktura komunikacyjna; zagospodarowanie turystyczne; handel międzynarodowy; integracja polityczna i ekonomiczna świata.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zagadnienia z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać wiedzę w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej oraz realizować potrzebę i zasady samokształcenia.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się i podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych przez całe życie.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

6. Geografia turystyczna

Cel kształcenia: zapoznanie z regionalizacją turystyczną świata, ze szczególnym uwzględnieniem: charakterystyki regionów turystycznych pod względem cech środowiska przyrodniczego, atrakcyjności dziedzictwa kulturowego, zasobności bazy materialnej turystyki oraz innych czynników determinujących rozwój różnych form turystyki.

Treści merytoryczne: zapoznanie się z podstawowymi źródłami informacji turystycznej, w tym mapami ogólnogeograficznymi, turystycznymi i danymi statystycznymi oraz wykorzystanie ich w turystyce; charakterystyka walorów i ruchu turystycznego w wybranych krajach świata, geografia turystyczna - specyfika i miejsce w naukach geograficznych; zasady regionalizacji turystycznej i systemy proponowane przez różnych autorów; wielkie regiony turystyczne świata; przegląd regionów turystycznych ze szczególnym uwzględnieniem cech środowiska przyrodniczego, atrakcyjności dziedzictwa kulturowego, zasobności bazy materialnej turystyki oraz innych czynników determinujących rozwój różnych form turystyki.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zagadnienia z zakresu geografii turystycznej oraz zasady regionalizacji turystycznej i regiony turystyczne Polski i świata.

Umiejętności (potrafi): charakteryzować regiony turystyczne ze szczególnym uwzględnieniem cech środowiska przyrodniczego, atrakcyjności dziedzictwa kulturowego, zasobności bazy materialnej turystyki oraz innych czynników determinujących rozwój różnych form turystyki.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym z wiedzą z zakresu turystyki i rekreacji, a także do wrażliwej reakcji na zagrożenia środowiska związane z rozwojem ruchu turystycznego.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

7. Gry i zabawy rekreacyjne

Cel kształcenia: dostarczenie wiedzy oraz praktycznych umiejętności taktyczno-technicznych w zakresie gier i zabaw rekreacyjnych, a także nabycie umiejętności organizowania i prowadzenia animacji rekreacyjnej poprzez gry i zabawy.

Treści merytoryczne: teoretyczne aspekty gier i zabaw rekreacyjnych: pochodzenie gier i zabaw, definicje, cechy i funkcje gier i zabaw, ich znaczenie, podział gier i zabaw; gry i zabawy rekreacyjne: techniki, taktyka i przepisy wybranych gier drużynowych; sprzęt wykorzystywany w grach rekreacyjnych; gry i zabawy rekreacyjne: integracyjne, bieżne, kopne, rzutne, w wodzie, koordynacyjne, z tańcem i śpiewem, na lodowisku, na śniegu, terenowe, zabawa andrzejkowa, zabawa karnawałowa, gra w kręgle.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): mechanizmy skłaniające do uczestnictwa w grach i zabawach rekreacyjnych oraz potrzeby rekreantów, a także wpływ określonych gier i zabaw na szeroko rozumiane zdrowie ich uczestników i potrafi wykorzystać tę wiedzę do promocji zdrowego stylu życia oraz troski o środowisko.

Umiejętności (potrafi): umiejętnie posługiwać się wybranymi przyrządami i przyborami niezbędnymi w niektórych zabawach; wykorzystać umiejętności ruchowe w zakresie różnych zabaw i gier rekreacyjnych; zaplanować, zrealizować i ocenić różne rodzaje imprez turystycznych i rekreacyjnych z uwzględnieniem cech psychofizycznych i społecznych klientów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): umiejętnego rozpoznawania i rozumienia motywów uczestnictwa ludzi w zajęciach z wykorzystaniem gier i zabaw rekreacyjnych i troski o zaspokojenie związanych z nimi potrzeb; przyjęcia pełnej odpowiedzialności za przygotowanie i realizację zajęć rekreacyjnych zgodnie z oczekiwaniem klientów; kreatywnego prowadzenia animacji rekreacyjnej samodzielnie i w zespole.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

8. Hotelarstwo i gastronomia

Cel kształcenia: przekazanie podstawowych pojęć z zakresu hotelarstwa i gastronomii.

Treści merytoryczne: kategoryzacja i standardy świadczenia usług hotelarskich; kształtowanie oferty usług hotelarskich oraz dopasowywanie ich do potrzeb klientów; zakłady gastronomiczne oraz opracowywanie oferty usług gastronomicznych dla wybranych rodzajów imprez turystycznych; organizacja przyjęć okolicznościowych i konferencji; turystyczne szlaki i festiwale kulinarne; historia hotelarstwa; podstawowe pojęcia z zakresu hotelarstwa; charakterystyka rodzajowa i kategoryzacja obiektów hotelarskich; podział i charakterystyka usług hotelarskich; klasyfikacja działalności gastronomicznej; organizacja i technika obsługi konsumenta; przyjęcia okolicznościowe – zasady planowania i organizacji; organizacja i funkcjonowanie przedsiębiorstw hotelarskich; zarządzanie jakością w hotelarstwie i gastronomii; systemy, łańcuchy i sieci hotelowe; nowe tendencje w rozwoju usług hotelarskich, timesharing; kodeks etyki hotelarza; komunikacja niewerbalna; odpowiedzialność hotelarza; Karta Frankfurcka.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w przedsiębiorstwach

hotelarsko-gastronomicznych; podstawowe pojęcia z zakresu hotelarstwa i gastronomii; zasady funkcjonowania działalności hotelarskiej i gastronomicznej oraz jej uwarunkowania; rodzaje i zastosowanie podstawowych produktów spożywczych.

Umiejętności (potrafi): opracować ofertę usług hotelarskich i gastronomicznych; dostosować oferty usług hotelarskich i gastronomicznych do potrzeb klientów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): przyjmowania postawy zawodowej opartej na otwartości i wrażliwości na potrzeby klientów.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

9. Krajoznawstwo

Cel kształcenia: przekazanie wiedzy na temat podstawowych elementów krajoznawczych w oparciu o współczesne metody badawcze oraz poznanie najważniejszych walorów krajoznawczych Polski, a także uzyskanie umiejętności dotyczących wykorzystania tych walorów dla rozwoju turystyki.

Treści merytoryczne: podstawowe pojęcia związane z krajoznawstwem; walory krajoznawcze wybranych regionów Polski; walory krajoznawcze Warmii i Mazur oraz możliwości zastosowania w/w walorów dla celu rozwoju turystyki na danym obszarze recepcyjnym; kształcenie umiejętności rozpoznawania podstawowych walorów krajoznawczych poszczególnych regionów Polski - praca z mapami; pojęcie krajoznawstwa i jego rola we współczesnym społeczeństwie; zarys historii krajoznawstwa w Polsce; działalność krajoznawcza - jej formy i kierunki; metodyka krajoznawstwa: sposoby i środki upowszechniania krajoznawstwa; metoda inwentaryzacji krajoznawczej; metodyka krajoznawstwa: organizowanie i programowanie krajoznawstwa turystycznego; walory turystyczne i krajoznawcze Polski; dziedzictwo: pojęcie, interpretacje, udostępnianie.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe pojęcia z zakresu krajoznawstwa i walorów krajoznawczych różnych regionów Polski.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać wiedzę z zakresu krajoznawstwa do planowania i realizowania imprez turystycznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym z wiedzą z zakresu turystyki i rekreacji, posiadając świadomość dziedzictwa kulturowego regionu i akceptując je.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

10. Marketing i analiza rynku usług turystycznych

Cel kształcenia: przedstawienie istoty i znaczenia marketingu w turystyce oraz zaprezentowanie sposobu planowania i wykorzystania przez przedsiębiorstwo głównych narzędzi marketingowych, tj. produktu, cen, sprzedaży i promocji usług turystycznych, a także marketingowego kształtowania personelu przedsiębiorstwa turystycznego.

Treści merytoryczne: zasady planowania marketingowego; planowanie marketingowe a plan marketingowy; proces planowania marketingowego; znaczenie badań marketingowych dla opracowania planu marketingowego; analiza SWOT; wyznaczanie celów marketingowych i oczekiwanych wyników; strategie marketingowe i programy działania w turystyce i rekreacji; pisanie planów marketingowych; obszary badań rynkowych i marketingowych; źródła informacji o rynku turystycznym; procedura badania rynku turystycznego; proces doboru próby; techniki doboru losowego; techniki doboru nielosowego; badania ankietowe; badanie zachowania konsumentów na rynku usług turystycznych (preferencje, motywów podróżowania, struktury wydatków na usługi turystyczne; istota i znaczenie marketingu w turystyce i rekreacji, kompleks potrzeb turystycznych; przedsiębiorstwo turystyczne w otoczeniu; istota produktu turystycznego i jego unikalne cechy; rodzaje produktów turystycznych; struktura marketingowa produktu; cykl życia produktu; cena jako składnik kompozycji marketingowej przedsiębiorstw turystycznych; strategia dystrybucji na rynku usług turystycznych i rekreacyjnych; strategia promocji na rynku

usług turystycznych i rekreacyjnych: (reklama, public relations, znak firmowy, oferty last minute, study tours, targi turystyczne, katalog, ulotka, strona internetowa jako główne formy marketingu turystycznego).

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady planowania marketingowego i pisania planów marketingowych.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu turystyki i rekreacji do napisania planu marketingowego; wykorzystać podstawowe narzędzia marketingowe przy obsłudze klientów; korzystać biegle z różnych źródeł informacji przy tworzeniu strategii promocji na rynku usług turystycznych z zachowaniem praw własności intelektualnej; fachowo obsługiwać klientów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): prowadzenia działalności marketingowej z uwzględnieniem społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

11. Mikrobiologia sanitarna w turystyce

Cel kształcenia: poznanie drobnoustrojów stwarzających zagrożenia dla ludzi w pomieszczeniach domowych oraz środowiskach naturalnych wykorzystywanych do celów rekreacyjnych, a także zasad monitoringu sanitarnego i nabycie umiejętności interpretacji na tej podstawie bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego wody pitnej, powietrza wewnętrznego oraz oczyszczonych ścieków.

Treści merytoryczne: izolacja drobnoustrojów z różnych środowisk naturalnych oraz ze skóry (rąk), śluzówek człowieka; ocena ich bioróżnorodności (obserwacje makroskopowe i mikroskopowe), skuteczności działania środków dezynfekcyjnych, antybiotykooporności. poznanie zasad identyfikacji bakterii chorobotwórczych stwarzających najczęstsze zatrucia pokarmowe (*salmonella* spp.); ocena mikrobiologiczna jakości powietrza pomieszczeń użytkowanych do celów agroturystycznych; transmisja drobnoustrojów chorobotwórczych (bakterii, wirusów i grzybów oraz pierwotniaków) w środowiskach naturalnych wykorzystywanych do celów rekreacyjnych. podstawowe wiadomości z mikrobiologii lekarskiej, drogi zakażenia, egzo- i endotoksyny, nowe patogeny. sanitarno-bakteriologiczna jakość wód wykorzystywanych do celów rekreacyjnych (kąpieliska, baseny); ocena bezpieczeństwa mikrobiologicznego wody ujmowanej do celów gospodarczych w obiektach agroturystycznych; zanieczyszczenia mikrobiologiczne powietrza wewnątrz pomieszczeń mieszkalnych o różnej użyteczności; sanitarno-bakteriologiczne aspekty oczyszczania ścieków w oczyszczalniach przydomowych gospodarstw agroturystycznych; mechanizm działania środków dezynfekcyjnych na drobnoustroje.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawy wiedzy na temat mikroorganizmów obecnych w środowiskach wykorzystywanych dla celów rekreacyjnych.

Umiejętności (potrafi): wykonać w terenie lub laboratorium proste analizy związane z monitoringiem sanitarnym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wspierania się wiedzą i pomocą innych specjalistów przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów związanych z zanieczyszczeniem sanitarnym obiektów turystyczno-rekreacyjnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

12. Obsługa ruchu turystycznego

Cel kształcenia: dostarczenie podstawowej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu obsługi ruchu turystycznego w instytucjach do tego przeznaczonych.

Treści merytoryczne: ogólne zasady obsługi ruchu turystycznego i etyka zawodu; zasady obsługi klienta i komunikowania się z klientem; organizacja działalności w sektorze usług turystycznych - rejestracja działalności; zakładanie i struktura biura podróży - papier firmowy, logo firmy związane

z charakterem działalności oraz struktura biura uzależniona od zakresu działalności; współpraca podmiotów z usługodawcami - zasady zamawiania usług częściowych; zasady organizacji imprez autokarowych; zasady planowania i programowania imprez turystycznych; zasady kalkulacji i rozliczania imprez turystycznych; przygotowanie imprezy zamawianej i imprezy własnej; podstawowe pojęcia z zakresu obsługi ruchu turystycznego; etyka zawodu; charakterystyka rynku usług i podmiotów branży turystycznej; organizacja i struktura biura podróży; zasady współpracy z usługodawcami. usługa transportowa; kalkulacja kosztów usługi transportowej; teoria planowania, organizacji i realizacji imprez turystycznych; kalkulacja imprezy turystycznej; rozliczanie imprez turystycznych; produkt turystyczny biura podróży.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady funkcjonowania podmiotów w branży turystycznej oraz ich działalności w zakresie organizacji i obsługi ruchu turystycznego.

Umiejętności (potrafi): rozwiązywać problemy uczestników ruchu turystycznego oraz dobierać sposób obsługi w zależności od profilu, oczekiwań i zapotrzebowania klientów; porozumiewać się z klientami oraz współpracującymi instytucjami; projektować program imprezy turystycznej korzystając z wcześniej zdobytej wiedzy z zakresu turystyki i rekreacji.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywności w formułowaniu propozycji dla uczestników ruchu turystycznego oraz w kontaktach z nimi.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

13. Ochrona przyrody i bioróżnorodności

Cel kształcenia: zapoznanie z różnorodnością gatunkową flory i fauny, jej zagrożeniami i metodami ochrony.

Treści merytoryczne: różnorodność biologiczna wybranych ekosystemów; gatunki roślin i zwierząt cenne oraz rzadkie, które podlegające ochronie; antropogeniczne zagrożenia flory i fauny; zasady prowadzenia działalności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem działalności turystycznej na obszarach Natura 2000; możliwości rozwoju turystyki na obszarach Natura 2000; definicja i znaczenie bioróżnorodności; różnorodność biologiczna jako podstawowy cel ochrony; czynniki ograniczające różnorodność biologiczną na globie ziemskim; rola usług ekosystemowych i ich aktualny stan zachowania; regulacje prawne; formy ochrony przyrody (ochrona gatunkowa, rezerwaty przyrody, parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne); koncepcja Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000; system obszarów chronionych sieci Natura 2000 w Polsce i Europie.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): różnorodność gatunkową wybranych ekosystemów; podstawowe usługi ekosystemowe i ich znaczenie dla człowieka; znaczenie polskich i europejskich uregulowań prawnych w ochronie przyrody i różnorodności biologicznej; zagrożenia flory i fauny oraz siedlisk przyrodniczych oraz wskazuje metody ochrony.

Umiejętności (potrafi): przeprowadzić obserwacje w terenie i rozpoznać negatywne oddziaływania człowieka na przyrodę oraz analizować wpływ różnych form turystyki na środowisko przyrodnicze i ocenić wyrządzone szkody.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wnioskowania w zakresie relacji między wyczerpywaniem się zasobów naturalnych regionu a ubożeniem jego walorów turystycznych, a także do oceny znaczenia kształtowania oferty turystycznej przyjaznej środowisku oraz akceptacji ograniczeń w działalności branży turystycznej, wynikającej z zasad ochrony przyrody. *Forma prowadzenia zajęć:* wykład, ćwiczenia.

14. Organizacja i zarządzanie turystyką i rekreacją

Cel kształcenia: zapoznanie z teorią organizacji i zarządzania w turystyce i rekreacji w zakresie pozwalającym na identyfikację i rozwiązywanie problemów w tym obszarze oraz wykształcenie umiejętności oraz nawyków organizacyjnego myślenia i działania.

Treści merytoryczne: istota i przedmiot nauki o organizacji. istota i zasady sprawnego zarządzania turystyką i rekreacją; współczesne koncepcje zarządzania turystyką i rekreacją; przedsiębiorstwo turystyczne w systemie gospodarki; marketing w turystyce i rekreacji; zarządzanie zasobami ludzkimi w turystyce i rekreacji; produkt przedsiębiorstwa turystycznego; zarządzanie organizacjami turystyczno- rekreacyjnymi (planowanie, organizowanie, przewodzenie i kontrolowanie); analiza SWOT przedsiębiorstwa turystycznego; misja i wizja przedsiębiorstwa turystycznego; motywacyjne formy organizacji pracy; rozpiętość kierowania w organizacjach turystyczno-rekreacyjnych; władza i sposoby korzystania z niej; przywództwo i style kierowania; systemy motywacyjne w przedsiębiorstwach turystycznych; etapy procesu kontroli oraz jej rodzaje; podejmowanie decyzji menedżerskich w przedsiębiorstwach turystycznych,

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady zarządzania organizacjami turystyczno-rekreacyjnymi oraz funkcjonowania i prowadzenia przedsiębiorstwa turystycznego.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu turystyki i rekreacji do analizy SWOT przedsiębiorstwa turystycznego oraz kierować przedsiębiorstwem turystycznym i zasobami ludzkimi z uwzględnieniem cech psychofizycznych i społecznych klientów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): rozpoznawania motywów uczestnictwa w różnych formach turystyki oraz zarządzania turystyką i rekreacją w taki sposób, aby zaspokajać potrzeby i oczekiwania klientów.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

15. Pilotaż wycieczek krajowych i zagranicznych

Cel kształcenia: dostarczenie najważniejszych informacji na temat pracy pilota wycieczek krajowych i zagranicznych.

Treści merytoryczne: baza noclegowa i zasady współpracy pomiędzy pilotem i obsługą; baza gastronomiczna i zasady współpracy między pilotem a obsługą; zasady kontaktowania się z organizatorem wycieczek; specyfika grupy przyjazdowej; charakterystyka grupy wyjazdowej przypadkowego składu i grupy towarzyskiej; animacja grupy; różnice w pracy z grupą pobytową i objazdową; przyjmowanie i załatwianie reklamacji turystów; elementarne zasady profesjonalnej obsługi klientów; możliwości zmiany programu imprez turystycznych; praca kierowcy i autokaru; pilot w świetle prawa polskiego i Unii Europejskiej; prawa i obowiązki pilota wycieczek; odpowiedzialność prawna pilota i organizatora imprezy turystycznej; cechy psychofizyczne pilota; program osobistego rozwoju pilota; etyka pracy pilota w świetle przepisów i norm prawa zwyczajowego; umiejętność panowania nad emocjami; asertywność i empatia jako podstawowe cechy osobowości pilota; techniki negocjacyjne przydatne w pracy pilota; konflikty występujące w grupie wycieczkowej; źródła i objawy stresu w czasie trwania imprezy turystycznej; podstawy komunikowania się pilota wycieczek z grupą; procesy socjologiczne zachodzące w grupie wycieczkowej; metodyka przygotowania się pilota do prowadzenia grupy; opracowanie warsztatu źródłowego pilota.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawową charakterystykę uczestników imprez turystycznych oraz mechanizmy skłaniające ludzi do uczestnictwa w określonych rodzajach turystyki; sposób komunikowania się z grupą turystyczną; zasady prawidłowej współpracy z kontrahentami; zasady etyczne obowiązujące pilota wycieczek; zasady bezpiecznego pilotowania różnych grup turystycznych; działania wynikające z zapobiegania narażania uczestników imprezy turystycznej na sytuacje zagrażające ich zdrowiu i życiu; zasady zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych dla uczestników imprezy turystycznej, chroniąc ich życie i zdrowie.

Umiejętności (potrafi): pilotować imprezy turystyczne o wybranych charakterze, dla różnych grup klientów, zarówno indywidualnych jak i grupowych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): umiejętnego rozpoznawania i rozumienia motywów

uczestników pilotowanych przez siebie imprez turystycznych oraz troski o zaspokojenie potrzeb turystycznych uczestników pilotowanej przez niego grupy turystycznej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

16. Pływanie z elementami treningu sportowego

Cel kształcenia: przekazanie wiadomości dotyczących wpływu ćwiczeń w wodzie na organizm człowieka oraz sposobów podtrzymania zdrowia i sprawności fizycznej, a także opanowanie umiejętności ruchowych i doskonalenie techniki pływania z wykorzystaniem technik treningowych.

Treści merytoryczne: nauka i doskonalenie umiejętności technicznych w dyscyplinie pływanie; podnoszenie sprawności fizycznej; przekazywanie wiedzy na temat przepisów sportu pływackiego oraz korzyści zdrowotnych w wynikających z uprawiania pływania.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): metodykę prowadzenia zajęć w wodzie oraz główne zasady bezpieczeństwa, obowiązujące na obiektach pływalni i przepisy związane z aktywnością pływacką.

Umiejętności (potrafi): wykorzystywać umiejętności ruchowe przydatne w podnoszeniu sprawności fizycznej w rekreacyjnym i sportowym uprawianiu dyscypliny pływania oraz bezpiecznie korzystać z obiektów pływalni i sprzętu pływackiego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): doskonalenia swoich umiejętności pływackich oraz współdziałania z innymi uczestnikami zajęć pływackich, a także łatwej komunikacji oraz odpowiedzialności za wykonywanie wyznaczonych zadań.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

17. Podstawy rachunkowości i finansów

Cel kształcenia: zapoznanie z podstawowymi zjawiskami, mechanizmami i prawidłowościami zachodzącymi w „świecie” finansów i rachunkowości, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstwa turystycznego.

Treści merytoryczne: podstawowe kategorie finansowe i ich systematyka; budżet państwa – istota, cechy, funkcje, analiza; źródła dochodów publicznych; wydatki publiczne; istota i funkcje budżetu gminy; struktura i dynamika dochodów oraz wydatków budżetowych (studium przypadku); usługi komercyjne banków depozytowo-kredytowych; rodzaje czynności bankowych; zmienna wartość pieniądza w czasie; rachunek odsetek prostych i złożonych; efektywna stopa procentowa; charakterystyka środków gospodarczych; źródła pochodzenia majątku przedsiębiorstwa; podstawowe sprawozdania finansowe i ich wstępna analiza; funkcjonowanie kont bilansowych i niebilansowych; podstawowe kategorie zjawisk finansowych i ich systematyka; cechy, klasyfikacje i funkcje finansów; system finansowy w państwie i gospodarce; struktura podmiotowa systemu finansowego; pojęcie i formy publicznej gospodarki finansowej; budżet państwa i jednostek samorządów terytorialnych; dochody i wydatki publiczne; polski system podatkowy; klasyfikacja budżetowa; procedury i zasady budżetowe; gospodarka finansowa podmiotów gospodarczych (ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw turystycznych); wartość pieniądza w czasie (wartość przyszła i teraźniejsza); sektor bankowy w Polsce; bankowość centralna; rynki finansowe – pojęcie, rodzaje; rynki pieniężne i kapitałowe (rynek akcji i obligacji); rynki terminowych instrumentów finansowych; istota rachunkowości; charakterystyka sprawozdań finansowych; zasoby majątkowe, kapitały własne i zobowiązania podmiotów gospodarczych; treść i układ bilansu; konta księgowość; wynik finansowy; podstawy rachunkowości w przedsiębiorstwie turystycznym.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): pojęcia z zakresu finansów i rachunkowości, a w szczególności gospodarki finansowej przedsiębiorstwa turystycznego oraz zasady funkcjonowania instytucji finansowych i systemu bankowego w Polsce.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się terminologią naukową opisującą zjawiska finansowe oraz

wyszukiwać i prezentować informacje dotyczące systemu finansowego w państwie i gospodarce.
Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy samodzielnej i zespołowej oraz przedsiębiorczego myślenia i działania.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

18. Podstawy rekreacji i organizacja czasu wolnego

Cel kształcenia: przekazanie wiedzy o znaczeniu czasu wolnego i rekreacji w życiu współczesnego człowieka, ich uwarunkowaniach, środowiskach wychowania do rekreacji. Zapoznanie z zasadami organizacji i prowadzenia zajęć kulturalno-rozrywkowych i sportowo- rekreacyjnych.

Treści merytoryczne: podstawowe akty prawne obowiązujące w rekreacji; aktywność rekreacyjna różnych grup społecznych; ogniwa rekreacji, programowanie zajęć rekreacyjnych; założenia i determinanty metodyczne oraz dawkowanie ćwiczeń i obciążeń. metodyka i organizacja oceny efektów rekreacji; imprezy rekreacyjne – zasady organizacji i obsługi; metody, formy i środki rekreacji oraz zasady dydaktyczno-wychowawcze; bezpieczeństwo na zajęciach rekreacyjnych; baza materialna rekreacji oraz warunki realizacji zajęć rekreacyjnych; patologiczne zachowania dzieci i młodzieży w czasie wolnym; zapobieganie przejawom niewłaściwego spędzania czasu wolnego; rodzina jako środowisko wychowania do czasu wolnego; funkcje szkoły w promowaniu racjonalnego spędzania czasu wolnego; pozaszkolne organizacje jako instytucje wychowania do wczasów; absolwent kierunku turystyka i rekreacja jako animator czasu wolnego; podstawowe pojęcia z zakresu rekreacji; zarys dziejów rekreacji; sektory organizacji rekreacji w Polsce i w wybranych krajach; biologiczne podstawy rekreacji; psychologia rekreacji. praca zawodowa a rekreacja; bariery ograniczające aktywność rekreacyjną społeczeństwa; czynniki rozwoju współczesnej rekreacji; środowiska i placówki wychowania do rekreacji; kształtowanie postaw wobec rekreacji; czas wolny – definiowanie, koncepcje czasu wolnego; znaczenie wychowawcze, zdrowotne i kulturotwórcze czasu wolnego; historia czasu wolnego w dziejach ludzkości; bariery i ograniczenia w dostępie do czasu wolnego; budżet czasu wolnego i sposoby jego badania; współczesne formy spędzania czasu wolnego; rola instytucji kulturalnych w zagospodarowaniu czasu wolnego; środowisko lokalne w kształtowaniu modelu spędzania czasu wolnego; problemy czasu wolnego osób z niepełnosprawnością, w wieku podeszłym i starszym.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): terminologię dotyczącą czasu wolnego, rekreacji i aktywności fizycznej oraz zasady planowania i prowadzenia zajęć rekreacyjnych i oceny stanu zdrowia.

Umiejętności (potrafi): analizować i interpretować bieżącą sytuację na rynku usług rekreacyjnych z wykorzystaniem wiedzy teoretycznej z zakresu rekreacji oraz powiązanych dyscyplin; planować, przeprowadzać oraz ocenić imprezy rekreacyjne, z uwzględnieniem cech psychofizycznych i społecznych uczestników; zidentyfikować potrzeby i motywy uczestnictwa w rekreacji różnych grup społecznych oraz stworzyć dla nich ofertę zajęć czasu wolnego, porozumiewać się ze specjalistami w swojej dziedzinie, jak i z laikami.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym z wiedzą z zakresu rekreacji oraz do prowadzenia animacji rekreacyjnej samodzielnie i w zespole, przy zrozumieniu potrzeb uczestników w zakresie aktywnych form spędzania czasu wolnego.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

19. Podstawy turystyki

Cel kształcenia: poznanie podstawowych zagadnień dotyczących turystyki i zjawisk z nią związanych; zapoznanie ze słownictwem niezbędnym do opisu zagadnień z obszaru turystyki i krajoznawstwa.

Treści merytoryczne: podstawowe pojęcia związane z turystyką; klasyfikacja zjawisk w turystyce; charakterystyka podstawowych form i rodzajów turystyki; struktura aktywności turystycznej ludności; praktyczne poznanie wybranych rodzajów turystyki; zarys dziejów turystyki w Polsce i na świecie; uwarunkowania rozwoju turystyki; wpływ turystyki na człowieka oraz środowisko

przyrodnicze, społeczno-kulturowe, gospodarcze; eufunkcje i dysfunkcje turystyki; typologia turystów; motywy i potrzeby uprawiania turystyki; organizacja turystyki w Polsce i na świecie; metody stosowane w badaniach zagadnień turystycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): elementarną terminologię z zakresu turystyki, kryteria klasyfikujące zjawiska w turystyce oraz ich znaczenie dla organizacji ruchu turystycznego; podstawowe formy i rodzaje turystyki oraz mechanizmy skłaniające ludzi do uczestnictwa w określonych rodzajach turystyki; wpływ turystyki na gospodarkę, środowisko społeczno-kulturowe oraz przyrodnicze.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu turystyki oraz powiązanych dyscyplin do analizy i interpretacji bieżącej sytuacji na rynku usług turystycznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): analizy pozytywnych i negatywnych konsekwencji rozwoju turystyki oraz motywów uczestnictwa ludzi w różnych formach turystyki.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

20. Praca licencjacka

Cel kształcenia: poznanie i krytyczna analiza wiedzy z zakresu turystyki i rekreacji; nabycie umiejętności definiowania problemu analitycznego lub badawczego; korzystanie z narzędzi i metod badawczych oraz analitycznych służących praktycznej realizacji tematu; doskonalenie umiejętności opracowywania wyników badań i analiz oraz przeglądu literatury fachowej; nabycie świadomości odpowiedzialności za pracę własną, podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych.

Treści merytoryczne: praca indywidualna we własnym zakresie pod nadzorem opiekuna pracy dyplomowej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe metody statystyczne i analityczne służące do opisu zjawisk i procesów związanych z turystyką, zachodzących w gospodarce i w środowisku przyrodniczym w zakresie niezbędnym do przygotowania pracy licencjackiej.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się terminologią naukową w pracy licencjackiej oraz przygotować wystąpienie ustne dotyczące pracy; precyzyjnie porozumiewać się z różnymi podmiotami, w formie werbalnej, pisemnej i graficznej, w celu uzyskania informacji niezbędnych do napisania pracy licencjackiej; wykonać proste zadania badawcze związane z pisaną pracą dyplomową oraz zinterpretować wyniki, wyciągnąć wnioski; zidentyfikować wady i zalety podejmowanych badań, mających na celu rozwiązanie problemu postawionego w pracy licencjackiej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się i podnoszenia kompetencji w zakresie prostych badań związanych z turystyką i rekreacją.

Forma prowadzenia zajęć: praca dyplomowa

21. Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-turystyczny I

21a. Kulturowa turystyka miejska i industrialna

Cel kształcenia: zapoznanie z turystyką miejską i industrialną na podstawie przykładowych miast na świecie, w Europie, Polsce; uwrażliwienie na wartości dziedzictwa kulturowego, szczególnie przemysłowego; nabycie umiejętności opracowywania tras turystycznych uwzględniających to dziedzictwo.

Treści merytoryczne: przedstawienie podstawowych definicji i terminów związanych ze zjawiskiem turystyki kulturowej i industrialnej, jego systematyka i cechy charakterystyczne; różne rodzaje i formy turystyki kulturowej i industrialnej; klasyfikacja turystów kulturowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zagadnienia z zakresu historii architektury i sztuki oraz geografii turystycznej i krajoznawstwa w kontekście funkcjonowania megamiast, miast historycznych i przemysłowych, miast Cittaslow.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać poznaną wiedzę teoretyczną do zaplanowania trasy

tematycznej po mieście i oprowadzenia grupy w terenie.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku antropogenicznym z wiedzą z zakresu turystyki miejskiej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

21b. Turystyka morska i przybrzeżna

Cel kształcenia: zapoznanie z uwarunkowaniami rozwoju turystyki morskiej i przybrzeżnej.

Treści merytoryczne: charakterystyka ważniejszych regionów docelowych turystyki morskiej i przybrzeżnej na świecie oraz światowych operatorów wycieczkowych; charakterystyka i możliwości rozwoju turystyki morskiej i przybrzeżnej w Polsce; formy turystyki morskiej i nadmorskiej a środowisko przyrodnicze.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe definicje i pojęcia związane z turystyką morską i nadmorską, głównymi obszarami docelowymi turystyki morskiej i przybrzeżnej na świecie.

Umiejętności (potrafi): wyszukać odpowiednie informacje z dostępnych źródeł literaturowych i internetowych i na ich podstawie, z zachowaniem praw własności intelektualnej, analizować wybrane zagadnienia dotyczące turystyki morskiej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): rozpoznawania motywów uczestnictwa ludzi w różnych formach turystyki morskiej i przybrzeżnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

21c. Sakroturystyka

Cel kształcenia: zapoznanie z geografią sakralną i turystyką pielgrzymkową do miejsc kultu różnych religii i wyznań.

Treści merytoryczne: analiza przypadków związanych z sakroturystyką; planowanie tras pielgrzymkowych; tworzenie materiałów promocyjnych dla obiektów sakralnych; organizowanie wydarzeń turystycznych na terenach sakralnych; zarządzanie obiektami sakralnymi, rewitalizacja tych obiektów oraz projektowanie przestrzeni sakralnych dla turystów.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): rozmieszczenie geograficzne najbardziej rozpoznawalnych obiektów sakralnych, ich historię i najcenniejsze dzieła architektury i sztuki sakralnej.

Umiejętności (potrafi): korzystać z dostępnych źródeł informacji z zakresu sakroturystyki w języku ojczystym i wybranym języku obcym nowożytnym, z zachowaniem praw własności intelektualnej w celu rozwiązania konkretnego problemu lub zadania.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): umiejętnego rozpoznawania i rozumienia motywów uczestnictwa ludzi w różnych formach sakroturystyki, do troski o zaspokojenie związanych z nimi potrzeb; pełnej odpowiedzialności za przygotowanie i realizację imprez turystycznych zgodnie z oczekiwaniami klientów.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia

22. Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-ruralistyczny

22a. Wiejska turystyka kulturowa

Cel kształcenia: wskazanie walorów turystycznych obszarów wiejskich i znaczenia turystyki kulturowej.

Treści merytoryczne: życie wiejskie dawniej i dziś; dziedzictwo materialne i niematerialne wsi; regiony etnograficzne i grupy etniczne w Polsce.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): charakter działalności gospodarstw agroturystycznych i warunków regionalnych, w których one funkcjonują.

Umiejętności (potrafi): wskazać atuty wybranych gospodarstw agroturystycznych i zaproponować kierunki dalszej działalności.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): zaproponowania nowej formy funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych w oparciu o różne zewnętrzne uwarunkowania i potrzeby

turystów.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

22b. Kulturowe szlaki turystyczne

Cel kształcenia: zapoznanie z zasadami tworzenia szlaków kulturowych, zarządzania nimi i marketingu; uwrażliwienie na wartości dziedzictwa kulturowego.

Treści merytoryczne: wprowadzenie do historii Olsztyna; zasady tworzenia szlaków kulturowych (na przykładzie Olsztyna); tworzenie wybranych szlaków kulturowych po mieście na podstawie dostępnej literatury, a następnie oprowadzanie grupy po zaproponowanym szlaku: Szlakiem Olsztyna Gotyckiego, Szlakiem Olsztyna Secesyjnego, Szlakiem Olsztyna Koszarowego, Szlakiem Dziedzictwa Żydowskiego, kulturowo-przyrodniczy szlak po dzielnicy Kortowo, Szlakiem Magicznego Zatorza.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawową wiedzę z zakresu historii architektury i sztuki niezbędną do przygotowania szlaku kulturowego, a także podstawową terminologię z zakresu budowania szlaków kulturowych.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się fachową terminologią z zakresu budowania szlaku kulturowego oraz historii sztuki i architektury niezbędną do stworzenia autorskiego szlaku.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): umiejętnego łączenia wiedzy z zakresu historii, historii sztuki, architektury z wiedzą z zakresu turystyki.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

22c. Kreowanie wsi tematycznych

Cel kształcenia: przekazanie wiedzy na temat kreowania wsi tematycznych; rozwijanie umiejętności tworzenia oferty na bazie tożsamości regionalnej.

Treści merytoryczne: analiza przestrzenna wsi; pomysły na tematyczny rozwój wsi; opracowanie oferty tematycznej - mapa myśli; tworzenie oferty turystycznej dla określonej grupy turystów; opracowanie produktu turystycznego.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): potencjał przyrodniczy, kulturowy i społeczny pod kątem przygotowania specjalistycznego produktu: wsi tematycznej; wpływ przygotowanej oferty na środowisko społeczne wsi.

Umiejętności (potrafi): samodzielnie opracować lub szczegółowo przybliżyć koncepcję zagospodarowania wsi tematycznej, przygotować plan atrakcji z wykorzystaniem dostępnych informacji dotyczących istniejących zasobów.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny wkładu pracy własnej w przygotowanie oferty turystycznej; pracy zespołowej podczas przygotowywania oferty.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

23. Przedmiot do wyboru: blok zdrowotno-ruchowy I

23a. Terapia ruchowa

Cel kształcenia: zapoznanie z różnymi formami terapii ruchowej - jej znaczenia dla szeroko rozumianego zdrowia człowieka, możliwości wykorzystania ich dla różnych grup społecznych potrzebujących zajęć kompensacyjnych lub korekcyjnych.

Treści merytoryczne: rola jazdy na rowerze w terapii ruchowej; marsze i marszobieg jako przykład terapeutycznych wysiłków aerobowych; wykorzystanie stacjonarnych placów ćwiczeń w terapii ruchowej; zastosowanie różnych form tanecznych w terapii ruchowej; zumba jako przykład formy terapii taneczno-muzycznej; wybrane formy aerobiku w terapii ruchowej; ćwiczenia jogi w terapii narządów ruchu; tai chi jako przykład gimnastyki dalekowschodniej; wykorzystanie stretchingu w profilaktyce urazów; ćwiczenia rozciągające i kompensacyjne; wybrane elementy treningu funkcjonalnego; wykorzystanie przedmiotów i przyborów codziennego użytku do ćwiczeń; zastosowanie piłek do ćwiczeń o charakterze terapeutycznym.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): potrzebę zdrowego stylu życia, skutki braku i nadmiaru aktywności ruchowej; formy terapii ruchowej i w jakich przypadkach należy je stosować, ich efekty; podstawową wiedzę na temat metodyki prowadzenia różnych form terapii ruchowej, sposoby oceny stanu zdrowia uczestników terapii ruchowej; jak ocenić efekty wybranych form terapii ruchowej.

Umiejętności (potrafi): diagnozować potrzeby i motywacje w terapii ruchowej; fachowo obsługiwać klientów indywidualnych i grupowych korzystających z różnych form terapii ruchowej; dobrać odpowiednią formę terapii w zależności od potrzeb klienta; bezpiecznie prowadzić zajęcia terapii ruchowej; uczestniczyć w różnych formach terapii ruchowej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): umiejętnego rozpoznania i zrozumienia motywów uczestnictwa ludzi w różnych formach terapii ruchowej; troski o zaspokojenie potrzeb klientów związanych z uczestnictwem w terapii ruchowej; kreatywnego prowadzenia zajęć terapii ruchowej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

23b. Edukacja zdrowotna

Cel kształcenia: wprowadzenie w zagadnienia związane z edukacją zdrowotną, promocją szeroko rozumianego zdrowia, uświadomienie znaczenia edukacji zdrowotnej dla sytuacji zdrowotnej społeczeństwa; propagowanie zachowań sprzyjających zdrowiu.

Treści merytoryczne: promocja zdrowia i zachowań zdrowotnych; edukacja w zakresie higieny osobistej i otoczenia; edukacja do aktywności ruchowej; edukacja żywieniowa, zaburzenia odżywiania; kontrola masy ciała; dostateczna ilość snu; edukacja do zdrowia psychicznego; edukacja seksualna; zachowania ryzykowne, profilaktyka uzależnień; choroby cywilizacyjne i ich prewencja.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): znaczenie edukacji zdrowotnej w promocji zdrowego stylu życia; elementy zdrowego stylu życia; skutki braku i nadmiaru aktywności ruchowej; tematykę zachowań ryzykownych, i ich skutki zdrowotne.

Umiejętności (potrafi): ocenić stan zdrowia i sprawności fizycznej człowieka; wskazać i opisać przyczyny złego stanu zdrowia i sprawności fizycznej; wskazać działania profilaktyczne w zakresie szeroko rozumianego zdrowia; promować zachowania prozdrowotne, prowadzić edukację zdrowotną.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywności w propagowaniu zachowań prozdrowotnych i w prowadzeniu edukacji zdrowotnej; przestrzegania zasad zdrowego stylu życia, zaświadczenia osobistym przykładem o celowości działań prozdrowotnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

23c. Korekcja wad postawy

Cel kształcenia: wprowadzenie podstawowych elementów wiedzy z zakresu działań korekcyjno-kompensacyjnych w odniesieniu do wad postawy ludzkiego ciała, z uwzględnieniem specyfiki potrzeb i możliwości psychofizycznych, a także zdrowotnych oraz intelektualnych osób nimi dotkniętych.

Treści merytoryczne: podstawowe metody oceny postawy ciała; wykazywanie odchyłeń od normy prostymi metodami, zarówno subiektywnymi i obiektywnymi; ograniczenia ruchu determinujące powstawanie wad postawy; skrzywienia kręgosłupa, wady kończyn dolnych, rodzaje wysklepienia stóp, pojęcie asymetrii ciała; zastosowanie podstawowych ćwiczeń z postępowania korekcyjnego wobec najczęściej występujących wad postawy; tworzenie konspektów zajęć dla osób z różnymi wadami postawy.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady planowania oraz prowadzenia zajęć rekreacyjnych, a także oceny stanu zdrowia oraz zaplanowania procesu jego poprawy u uczestników tych zajęć.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać sprawność ruchową w zakresie różnych form rekreacji

fizycznej oraz wykorzystać sprzęt i przybory.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego oraz samodzielnego i w zespole prowadzenia animacji rekreacyjnej, rozumiejąc przy tym potrzeby uczestników w zakresie aktywnych form spędzania czasu wolnego.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

24. Przedmiot do wyboru: blok promocyjno-marketingowy

24a. Promocja i media w turystyce i rekreacji

Cel kształcenia: nabycie umiejętności wykorzystania w praktyce zawodowej znajomości podstawowych instrumentów promocji turystyki i rekreacji; wyrobienie potrzeby śledzenia bieżących wydarzeń oraz rynku prasowego z dziedziny turystyki i rekreacji w regionie i Polsce; zapoznanie ze specyfiką pracy redakcji zagranicznych, ogólnopolskich i regionalnych pod kątem możliwości prowadzenia tam promocji.

Treści merytoryczne: media: definicje, rodzaje i funkcje; podstawowe teksty o wolności prasy; agencje informacyjne; specjalistyczna prasa o tematyce turystycznej; polski system medialny; aktualne problemy polskich mediów i dziennikarstwa.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): funkcjonowanie polskiego rynku medialnego; posiada podstawową znajomość specyfiki pracy redakcji ogólnopolskich i regionalnych pod kątem możliwości prowadzenia tam promocji.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać w praktyce zawodowej znajomość podstawowych instrumentów promocji turystyki i rekreacji.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wyrobienia potrzeby śledzenia rynku prasowego i bieżących wydarzeń z dziedziny turystyki i rekreacji w regionie i Polsce.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

24b. Turystyka w dokumentach Unii Europejskiej

Cel kształcenia: zapoznanie z najważniejszymi dokumentami i regulacjami prawnymi UE dotyczącymi turystyki; zapoznanie z rolą instytucji UE w turystyce.

Treści merytoryczne: zasady korzystania z baz aktów prawnych; dokumenty UE dotyczące turystyki; konwencje międzynarodowe dotyczące turystyki; turystyka w działaniach organów UE; współpraca międzynarodowa w dziedzinie turystyki; finansowe wsparcie turystyki ze środków UE; międzynarodowe organizacje turystyczne.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): wpływ turystyki na gospodarkę, społeczeństwo oraz walory przyrodnicze; regulacje prawne UE dotyczące tych kwestii.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać zasady funkcjonowania UE w zakresie turystyki do analizy i interpretacji bieżącej sytuacji.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się i podnoszenia kompetencji zawodowych w obszarze turystyki.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

24c. Kreowanie i promocja wydarzeń kulturalnych

Cel kształcenia: przedstawienie istoty wydarzeń kulturalnych, zapoznanie z ich typologią oraz metodami i narzędziami ich promocji.

Treści merytoryczne: wydarzenia kulturalne i imprezy masowe; organizacja wydarzeń kulturalnych; promocja wydarzeń kulturalnych; największe wydarzenia kulturalne w Polsce; zagrożenia i bezpieczeństwo podczas wydarzeń kulturalnych; podstawa prawna imprez masowych; opracowanie projektu organizacji wydarzenia kulturalnego: opis wydarzenia, rodzaj imprezy, grupa docelowa, data i miejsce wydarzenia, etapy przygotowania (checklisty), harmonogram, metody oraz narzędzia promocji; prezentacja multimedialna lub posterowa opracowanego projektu.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawową terminologię związaną z organizacją wydarzeń kulturalnych,

typologię wydarzeń kulturalnych, metody oraz narzędzia promocji wydarzeń kulturalnych.

Umiejętności (potrafi): wypowiadać się w mowie i w piśmie na tematy związane z organizowaniem wydarzeń kulturalnych, odpowiednio dobierać narzędzia promocji wydarzeń kulturalnych, być kreatywnym w rozwiązaniu problemów związanych z projektem.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): współpracy w grupie, poszukiwania nowatorskich rozwiązań przy organizacji wydarzeń kulturalnych, krytycznej i refleksyjnej pracy intelektualnej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

25. Przedmiot do wyboru: blok sanitarno-środowiskowy

25a. Elementy epidemiologii w turystyce

Cel kształcenia: kształtowanie świadomości o zagrożeniach zdrowotnych związanych z podróżami i czynnym uprawianiem turystyki; dostarczenie informacji o najbardziej aktualnych zagrożeniach zdrowia społecznego pozwalające absolwentowi na świadome kształtowanie postaw swoich jak i osób, za których bezpieczeństwo będzie odpowiedzialny w działalności zawodowej.

Treści merytoryczne: epidemiologia w ujęciu historycznym; epidemiologia jako nauka: cele, zadania, podstawowe prawa; współczesne podejście do epidemiologii; rodzaje badań prowadzonych przez epidemiologów; epidemiologia opisowa jako dział służący do badań wpływu rozwoju turystyki na szerzenie się chorób zakaźnych; mierniki zdrowia populacji; wpływ środowiska na stan zdrowia populacji; związki genotypu, fenotypu i środowiska; epidemiologia wybranych chorób zakaźnych; metody promocji zdrowia jednostki i społeczeństwa.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): najbardziej istotne zagrożenia dla zdrowia człowieka wynikające z działalności turystycznej i rekreacyjnej; wpływ zmian postaw indywidualnych i zbiorowych, w tym żywieniowych, człowieka na szerzenie się chorób.

Umiejętności (potrafi): identyfikować wybrane zagrożenia biologiczne i abiotyczne dla zdrowia człowieka; pozyskać i umiejętnie wykorzystać dane epidemiologiczne do prezentacji swoich poglądów na zdrowie człowieka.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): dostrzegania zagrożeń dla zdrowia człowieka spowodowanych przez turystykę masową i indywidualną i korzystania z pomocy specjalistów.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

25b. Elementy hydrologii w turystyce

Cel kształcenia: zapoznanie z podstawowymi pojęciami hydrologicznymi i zagrożeniami oraz metodami ochrony i rekultywacji zbiorników wodnych położonych w rejonach turystycznych.

Treści merytoryczne: podstawowe pojęcia hydrologiczne; formy występowania wody w przyrodzie; zagrożenia środowiska wodnego związane z turystyką i rekreacją oraz innymi formami działalności człowieka; główne źródła zanieczyszczeń wód w tym pochodzących z turystyki i rekreacji; metody ochrony wód przed degradacją; możliwości gospodarczego wykorzystania potencjału środowiska wodnego w turystyce i rekreacji zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju; rekultywacja wód na potrzeby turystyki i rekreacji; wskaźniki morfometryczne jezior i rzek; szacowanie rzeczywistych ładunków zanieczyszczeń dopływających ze zlewni do obiektów wodnych; obliczanie ładunków dopuszczalnych i niebezpiecznych z modeli Vollenweidera; ocena jakości wód; program ochrony i rekultywacji dla wybranych jezior położonych w rejonach turystycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zjawiska i procesy zachodzące w ekosystemach oraz metody badań podstawowych wielkości fizycznych.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się terminologią naukową oraz przygotować wystąpienia ustne w języku polskim i języku obcym w zakresie hydrologii w turystyce i rekreacji, z wykorzystaniem podstawowych pojęć teoretycznych, a także różnych źródeł.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uznawania znaczenia wiedzy z hydrologii w turystyce i rekreacji we współpracy z innymi specjalistami przy rozwiązywaniu pojawiających się

problemów zawodowych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

25c. Guide on Polish nature for foreign tourists

Cel kształcenia: przekazanie wiedzy o przyrodzie polskiej turystom angielskojęzycznym.

Treści merytoryczne: regiony naturalne Polski a regiony turystyczne; charakterystyka regionów naturalnych: gór, wyżyn, nizin, pojezierzy i wybrzeża morskiego; system ochrony przyrody w Polsce; unikalne walory polskiej przyrody w Europie; charakterystyczne i unikalne zbiorowiska roślinne oraz chronione gatunki flory; ssaki i ptaki Polski jako atrakcje turystyczne kraju; turystyka przyrodnicza i ornitologiczna w Polsce.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): polskie turystyczne obiekty przyrodnicze oraz zasady przekazywania informacji o ich atrakcyjności turystycznej.

Umiejętności (potrafi): obserwować, opisać i przekazać informacje o zjawiskach i obiektach przyrodniczych w Polsce.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): korzystania ze specjalistycznych źródeł dotyczących prezentacji polskiej przyrody dla turystów zagranicznych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

25d. Bezpieczeństwo sanitarne żywności w turystyce

Cel kształcenia: teoretyczne i praktyczne zapoznanie ze światem drobnoustrojów spotykanych w produktach spożywczych i otoczeniu człowieka oraz ich bioróżnorodnością; zapoznanie studentów z procesami metabolicznymi drobnoustrojów oraz ich rolą w produkcji i przechowywaniu żywności w agroturystyce, hotelarstwie i punktach gastronomicznych.

Treści merytoryczne: obserwacje mikro- i makroskopowe drobnoustrojów; morfologia i fizjologia komórek prokariotycznych i eukariotycznych; określanie preferencji pokarmowych, temperaturowych i tlenowych mikroorganizmów występujących w produktach spożywczych; ilościowa i jakościowa diagnostyka drobnoustrojów metodami hodowlanymi, mikroskopowymi oraz molekularnymi; ocena mikrobiologiczna produktów spożywczych ze szczególnym uwzględnieniem wody pitnej; ocena mikrobiologiczna pomieszczeń i urządzeń produkcyjnych; badanie wpływu stosowanych środków dezynfekujących stosowanych w agroturystyce, hotelarstwie i punktach gastronomicznych na przeżywalność drobnoustrojów wskaźnikowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): znaczenie wiedzy na temat bezpieczeństwa mikrobiologicznego i higieny pracy w przedsiębiorstwach turystycznych i rekreacyjnych oraz bezpieczeństwa sanitarnego produktów i surowców spożywczych.

Umiejętności (potrafi): ocenić jakość surowców i produktów spożywczych oraz zachować bezpieczeństwo sanitarne żywności; przeprowadzać obserwacje oraz wykonać w terenie lub laboratorium proste analizy i pomiary mikrobiologiczne.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny skutków działalności człowieka na stan mikrobiologiczny środowiska, podjęcia odpowiedzialności za bezpieczeństwo mikrobiologiczne pracy własnej i innych; podjęcia działań w stanach zagrożenia i współpracować z innymi specjalistami.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

26. Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-turystyczny I

26a. Niebezpieczne organizmy wodne

Cel kształcenia: zapoznanie z potencjalnie niebezpiecznymi organizmami wodnymi, ich biologią i zwyczajami, rodzajami zagrożeń występujących podczas rekreacji i uprawiania turystyki wodnej, zwłaszcza nurkowej oraz zasadami postępowania w przypadku urazów.

Treści merytoryczne: przegląd i charakterystyka niebezpiecznych organizmów wodnych z różnych regionów świata: glony, jamochłony, pierścienice, mięczaki (ślimaki, głowonogi, małże), stawonogi, szkarłupnie, ryby, gady, ssaki; potencjalne zagrożenia i zasady postępowania; wpływ

działalności człowieka na zmiany środowiska przyrodniczego i występowanie zagrożeń biologicznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): potencjalnie niebezpieczne organizmy wodne w zakresie niezbędnym do bezpiecznego uprawiania turystyki wodnej i rekreacji oraz wpływ działalności człowieka na zmiany środowiska przyrodniczego i występowanie zagrożeń biologicznych.

Umiejętności (potrafi): zidentyfikować czynniki determinujące występowanie potencjalnie niebezpiecznych organizmów wodnych i ocenić ryzyko kontaktu z nimi w kontekście planowanych i realizowanych imprez turystycznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): prawidłowej oceny zagrożeń życia i zdrowia człowieka związanych z uprawianiem turystyki wodnej i rekreacji w strefach występowania potencjalnie niebezpiecznych organizmów wodnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

26b. Zjawiska fykologiczne w turystyce

Cel kształcenia: poznanie przyczyn i skutków występowania szkodliwych zakwitów glonów (HAB) w akwenach wodnych oraz wpływu HAB na obniżenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej w regionach ich występowania; ocena zagrożeń wynikających z wykorzystania turystycznego i rekreacyjnego tych regionów w warunkach występowania HAB.

Treści merytoryczne: regiony objęte występowaniem HAB (Karaiby, wybrzeże Meksyku, Florydy, Kalifornii, Australii, Morze Barentsa, Morze Czarne, Morze Azowskie, Morze Bałtyckie i inne); wpływ szkodliwych zakwitów glonów HAB na atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną różnych regionów świata i Polski - skutki ekologiczne i gospodarcze, konsekwencje zdrowotne, straty ekonomiczne w turystyce w rejonach występowania HAB.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zjawiska fykologiczne typu HAB; przyczyny i skutki zakwitów; wpływ zakwitów typu HAB na funkcjonowanie ekosystemów wodnych i organizmy wodne; zagrożenia wynikające z występowania ich w regionach wykorzystywanych turystycznie i rekreacyjnie lub użytkowanych gospodarczo.

Umiejętności (potrafi): w toku planowania lub realizacji imprez turystycznych i rekreacyjnych przeanalizować i ocenić zagrożenia wynikające z występowania zakwitów typu HAB w interesującym go regionie.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): świadomego zapoznawania się z negatywnym wpływem zakwitów typu HAB na ludzi, środowisko morskie lub słodkowodne i przybrzeżne oraz zagrożeniami wynikającymi z występowania ich w regionach wykorzystywanych turystycznie i rekreacyjnie lub użytkowanych gospodarczo.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

26c. Turystyka ekstremalna

Cel kształcenia: zapoznanie z wybranymi rodzajami zaawansowanej turystyki kwalifikowanej, form aktywności o charakterze ekstremalnym (turystyki/rekreacji przygodowej/aktywnej, sportów o podwyższonym ryzyku, gier i zabaw z elementami adrenaliny) jako rozwijających się trendów.

Treści merytoryczne: charakterystyka wybranych form turystyki ekstremalnej i formy przygotowania do niej (przygotowanie kondycyjne, merytoryczne, odpowiedni ubiór i sprzęt, wymagane poświadczenia kwalifikacji/uprawnień); zasady funkcjonowania i obsługi parku linowego i bikeparku jako przykłady zachowań przygodowych/ekstremalnych w środowisku miejskim.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): elementarną terminologię z zakresu turystyki/rekreacji przygodowej/aktywnej/ekstremalnej i sportów ekstremalnych oraz cechy potencjału psychofizycznego człowieka skłaniające go do udziału w sportach/imprezach o charakterze przygodowym/ekstremalnym; wpływ ich uprawiania na środowisko przyrodnicze.

Umiejętności (potrafi): wyszukać i przeanalizować informacje niezbędne do zaplanowania i oceny projektu imprezy związanej z turystyką/rekreacją przygodową, aktywną, sportową lub kwalifikowaną.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): zrozumienia potrzeb rekreantów w zakresie aktywnych form spędzania czasu wolnego w warunkach/formach ekstremalnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

27. Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-edukacyjny

27a. Ekoturystyka

Cel kształcenia: poznanie zasad ekoturystyki, oceny stopnia zagrożenia środowiska przez turystów, organizacji gospodarstw ekoturystycznych oraz dopasowania form ekoturystyki do specyfiki środowiska przyrodniczego.

Treści merytoryczne: pojęcia i zasady ekoturystyki, różnica między turystyką konwencjonalną a zrównoważoną; formy ekoturystyki, znaczenie środowiska przyrodniczego w ekoturystyce; odporność środowiska na działalność turystyczną, ocena stopnia zagrożenia środowiska przez turystów, charakterystyka ekoturystów; przyrodnicze uwarunkowania rozwoju ekoturystyki; infrastruktura ekoturystyczna i usługi jej towarzyszące; ekoturystyka w Polsce i na świecie; konkursy, programy i organizacje ekoturystyczne; ekoturystyka jako źródło korzyści; prawne ograniczenia turystycznego użytkowania obszarów chronionych; oferta ekoturystyczna w Polsce i na świecie; dopasowanie form ekoturystyki do specyfiki środowiska przyrodniczego; organizacja i funkcjonowanie gospodarstw ekoturystycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): kluczowe zagadnienia z zakresu ekoturystyki; wpływ ekoturystyki na środowisko społeczno-kulturowe oraz przyrodnicze; rolę środowiska przyrodniczego dla ekoturystyki oraz sposoby zrównoważonego wykorzystania ekosystemów dla ochrony ich różnorodności biologicznej.

Umiejętności (potrafi): przedstawić oferty ekoturystyczne; ocenić stopień zagrożenia środowiska naturalnego spowodowanego przez działalność turystyczną.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): ciągłego obserwowania trendów w ekoturystyce i monitorowania źródeł nowych zagrożeń dla środowiska powodowanych przez turystów.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

27b. Sylwaturystyka

Cel kształcenia: zapoznanie z możliwościami uprawiania turystyki na terenach leśnych, podstawowymi zasadami zagospodarowania lasów dla rekreacji, zwrócenie uwagi na ochronę wartości przyrodniczych lasów.

Treści merytoryczne: sylwaturystyka - podstawowe pojęcia i ich geneza; lasy na świecie i w Polsce, ich znaczenie w świecie współczesnym; funkcje lasów i ich podział z punktu widzenia przydatności rekreacyjnej; oferta turystyczna PGL Lasy Państwowe; podstawowe zasady prowadzenia leśnego gospodarstwa rekreacyjnego; zmiany w środowisku leśnym pod wpływem turystyki i rekreacji; terapia lasem; funkcje turystyczno-rekreacyjne wybranych parków narodowych i krajobrazowych oraz obszarów leśnych Natura 2000; leśne kompleksy promocyjne – funkcje, rozmieszczenie, zagospodarowanie rekreacyjne; działania Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych na rzecz udostępnienia lasów dla rekreacji, turystyki i edukacji.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zależności między rozwojem rekreacji i turystyki w lasach a ochroną środowiska.

Umiejętności (potrafi): porównać wpływ różnych form rekreacji na stan środowiska leśnego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykazania odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego związany z rozwojem sylwaturystyki.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

27c. Edukacja ekologiczna w turystyce

Cel kształcenia: zapoznanie ze znaczeniem edukacji ekologicznej i możliwościami jej realizowania w turystyce i rekreacji; rozumienie edukacji ekologicznej jako elementu edukacji obywatelskiej prowadzącej do rozwijania społeczeństwa akceptującego zasady zrównoważonego rozwoju.

Treści merytoryczne: edukacja ekologiczna jako element polityki społecznej państwa; Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE) „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju”; edukacja formalna, pozaszkolna i mimowolna; historia edukacji środowiskowej w Polsce i na świecie; świadomość ekologiczna w kategoriach empirycznych; badania stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa polskiego; miejsce i rola edukacji ekologicznej w rozwoju nowoczesnej turystyki; elementy edukacji środowiskowej warunkujące zrównoważony rozwój; edukacja środowiskowa w działalności organizatorów wypoczynku i turystyki; edukacja ekologiczna w agroturystyce; działania proekologiczne w turystyce; kampanie edukacyjno-promocyjne o tematyce środowiskowej; nadużywanie symboliki ekologicznej (greenwashing, zielone kłamstwo, ekomarketing); procedury konstruowania programu edukacji środowiskowej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zależności między nowoczesną turystyką a zrównoważonym rozwojem; priorytetowe znaczenie turystyki na obszarach chronionych; znaczenie ustawicznego kształcenia środowiskowego człowieka i podstawowe problemy w zakresie edukacji ekologicznej.

Umiejętności (potrafi): szanować przyrodę; dostrzec związki między stanem środowiska naturalnego a warunkami i jakością życia człowieka.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): akceptacji idei mówiących, że przyrodę należy chronić bez względu na jej wartości gospodarcze i użytkowe.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

28. Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-turystyczny II

28a. Rośliny ozdobne i lecznicze

Cel kształcenia: zapoznanie z różnorodnością roślin ozdobnych i leczniczych oraz specyfiką preferowanych przez nie warunków środowiskowych, z uwzględnieniem czynników ekologicznych wpływających na ich optymalny rozwój i możliwości prawidłowej uprawy prowadzonej w ramach turystycznego gospodarstwa wiejskiego.

Treści merytoryczne: zdefiniowanie pojęć rośliny ozdobne i rośliny lecznicze; charakterystyka roślin ozdobnych i leczniczych ze szczególnym uwzględnieniem cech decydujących o ich ozdobnym charakterze lub ich właściwościach leczniczych; specyfika warunków siedliskowych określonych roślin; właściwości lecznicze roślin; rodzaje surowców roślinnych; zasady i okresy zbioru oraz sposoby przetwarzania; rośliny lecznicze roślinnych zbiorowisk naturalnych: leśnych, łąkowych, torfowiskowych i wodnych; podstawy uprawy roślin ozdobnych i możliwości uprawy roślin leczniczych w zakresie niezbędnym przy prowadzeniu turystycznego gospodarstwa wiejskiego; lecznicze i przyprawowe rośliny egzotyczne; możliwości wykorzystywania roślin ozdobnych i leczniczych do podnoszenia atrakcyjności gospodarstwa agroturystycznego; rośliny ozdobne i lecznicze w tradycyjnym ogrodzie wiejskim.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): czynniki środowiskowe wpływające na rozwój roślin, podstawowe warunki i możliwości uprawy wybranych roślin ozdobnych i leczniczych w zakresie niezbędnym przy prowadzeniu turystycznego gospodarstwa wiejskiego.

Umiejętności (potrafi): nazwać wybrane rośliny ozdobne i lecznicze oraz określić ich preferencje siedliskowe.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): systematycznego korzystania ze specjalistycznej literatury celem aktualizacji, poszerzania i pogłębiania wiedzy, a także łączenia wiedzy z zakresu różnych dziedzin i dyscyplin.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

28b. Flora i fauna Polski

Cel kształcenia: poznanie zróżnicowania gatunkowego roślin i zwierząt oraz czynników warunkujących różnorodność biologiczną na poziomie lokalnym i ponadlokalnym w celu ich wykorzystania dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Treści merytoryczne: różnorodność gatunkowa flory, grzybów i fauny występującej w Polsce; wpływ czynników siedliskowych na ich różnorodność; zróżnicowanie warunków przyrodniczych na terenie kraju i jego wpływ na florę i faunę poszczególnych regionów; charakterystyka wyższych grup taksonomicznych zwierząt i roślin a także wybranych gatunków roślin i zwierząt; możliwości wykorzystania wiedzy z zakresu różnorodności biologicznej kraju w turystyce; różnorodność flory i fauny występującej w Polsce; przegląd flory Polski różnych zbiorowisk roślinnych; przegląd fauny Polski z uwzględnieniem siedlisk, w których występuje; atrakcyjność turystyczna flory i fauny Polski.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): czynniki wpływające na różnorodność flory i fauny.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się różnymi narzędziami w celu identyfikacji pospolitych gatunków roślin, grzybów i zwierząt żyjących w Polsce.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): korzystania z różnych narzędzi w celu identyfikacji pospolitych gatunków roślin, grzybów i zwierząt żyjących w Polsce

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

28c. Usługi ekosystemowe

Cel kształcenia: nabycie umiejętności diagnozy usług ekosystemowych oraz wpływu zachowań turystycznych na te usługi.

Treści merytoryczne: rozwój koncepcji usług ekosystemowych; systemy wartości ekosystemów – wartość monetarna i niemonetarna; koncepcja Ogólnej Wartości Ekonomicznej – Total Economic Value (TEV); typologia i systemy usług ekosystemowych: usługi produkcyjne; usługi regulujące; usługi przestrzeni życiowej; usługi kulturalne; Milenijna Ocena Ekosystemów; CICES – Wspólna Międzynarodowa Klasyfikacja Usług Ekosystemowych; metody szacowania wartości ekonomicznej usług ekosystemowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): rodzaje usług ekosystemowych, ich genezę oraz warunki trwania.

Umiejętności (potrafi): analizować dane i dokonać oceny usług ekosystemowych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy na rzecz podnoszenia świadomości potrzeby ochrony i zachowania walorów przyrodniczych, różnorodności biologicznej w obszarach wykorzystywanych na potrzeby turystyki i rekreacji, celem rozwoju oraz zachowania usług ekosystemowych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

29. Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-turystyczny II

29a. Turystyka w regionie Bliskiego Wschodu

Cel kształcenia: pogłębione zapoznanie z walorami i zasobami turystycznymi regionu oraz z problemami typowymi dla regionu Bliskiego Wschodu.

Treści merytoryczne: charakterystyka walorów i ruchu turystycznego w regionie Bliskiego Wschodu (Turcja, Izrael, Syria, Jordania, Liban, Irak, Iran, Egipt, kraje Półwyspu Arabskiego) ze szczególnym uwzględnieniem cech środowiska przyrodniczego, atrakcyjności dziedzictwa kulturowego, zasobności bazy materialnej turystyki oraz innych czynników determinujących rozwój różnych form turystyki; zjawiska społeczno-geograficzno- ekonomiczne w przestrzeni turystycznej: rozwiązywanie konkretnych problemów w obszarze turystyki z uwzględnieniem różnorodności form turystyki w regionie Bliskiego Wschodu (odmienność kulturowa, konflikty polityczne itp.); cechy charakterystyczne regionu i atrakcji turystycznych unikalnych w skali świata.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): walory i zasoby turystyczne regionu Bliskiego Wschodu oraz rozumie problemy typowe dla regionu, szczególnie rolę środowiska przyrodniczego i jego zagrożenia

Umiejętności (potrafi): rozpoznać i ocenić zjawiska związane z turystyką i rekreacją, wpływające na stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych w regionie Bliskiego Wschodu

Kompetencje społeczne (jest gotów do): właściwej oceny wpływu różnych odmian turystyki i rekreacji typowych dla regionu Bliskiego Wschodu na poszczególne dziedziny życia człowieka

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

29b. Enoturystyka

Cel kształcenia: zapoznanie z podstawową wiedzą teoretyczną i praktyczną z zakresu tworzenia oraz promocji produktu turystyki winiarskiej; uświadomienie znaczenia enoturystyki dla rozwoju obszarów wiejskich i uatrakcyjnienia oferty agroturystycznej.

Treści merytoryczne: enologia i historia enoturystyki; wino a zdrowie; winnice, winiarnie i gospodarstwa winiarskie; przyrodnicze i klimatyczne uwarunkowania enoturystyki; winnica jako produkt turystyczny; organizacja winnicy; organizacja wypraw szlakami winnic; zarys technologii wyrobu win gronowych i owocowych; winnice i gospodarstwa winiarskie w polskim ustawodawstwie; tworzenie produktu turystyki winiarskiej; promocja w enoturystyce; europejskie regiony winiarskie; światowe regiony winiarskie; polskie winnice i regiony winiarskie; uwarunkowania rozwoju enoturystyki w Polsce; organizacja imprez winiarskich.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): potrzebę rozwoju oferty turystycznej w zakresie enoturystyki oraz jej specyfikę w zakresie niezbędnym do prowadzenia turystycznego gospodarstwa wiejskiego

Umiejętności (potrafi): rozpoznać wybrane odmiany winorośli i określić ich znaczenie w zakresie kreowania produktu turystycznego; rozpoznać i ocenić czynniki i zjawiska wpływające na stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych na obszarach wiejskich.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym z wiedzą z zakresu turystyki i rekreacji; uczenia się i podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych przez całe życie.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

29c. Regionalne produkty i marki turystyczne

Cel kształcenia: poznanie polskich i regionalnych markowych produktów turystycznych oraz nabycie umiejętności kształtowania produktu i marki turystycznej.

Treści merytoryczne: pojęcie i funkcje marki, kreowanie marki, formułowanie strategii marki; relacja marka-produkt turystyczny; trendy i marki w turystyce; nietypowe markowe produkty turystyczne; questing; nowe trendy konsumenckie jako przesłanka tworzenia markowych produktów turystycznych; media społecznościowe w kreowaniu produktów turystycznych; markowe produkty turystyczne polskich regionów; produkty markowe w turystyce wiejskiej; współpraca i współdziałanie podmiotów związanych z tworzeniem produktów i marek turystycznych; prezentacja produktów turystycznych, analiza elementów identyfikujących markowe produkty turystyczne funkcjonujące w kraju; markowe produkty turystyczne z wybranych obszarów turystycznych; kreowanie nowych markowych produktów turystycznych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): obszary działania marek turystycznych, marki wybranych rodzajów turystyki.

Umiejętności (potrafi): zaplanować produkt i określić markę turystyczne oraz zminimalizować możliwe negatywne skutki dla środowiska społecznego i kulturowego regionu.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): wykazania aktywnej postawy wobec problemów związanych z funkcjonowaniem produktów turystycznych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

30. Przedmiot do wyboru: blok agroturystyczny

30a. Zwierzęta w turystyce i rekreacji

Cel kształcenia: zaprezentowanie wiedzy na temat dobrostanu, hodowli, eksponowania i wykorzystania wybranych przedstawicieli fauny jako atrakcji/elementu produktu w turystyce, rekreacji oraz sporcie.

Treści merytoryczne: wybrane aspekty wymagań i potrzeb behawioralnych zwierząt i metod szkolenia; dobór zwierząt towarzyszących do różnych typów aktywności rekreacyjnej; zwierzęta w przemyśle turystycznym - odpowiedzialne zaspokajanie potrzeby kontaktu ze zwierzętami i korzystania z atrakcji faunistycznych; sposoby prezentacji zwierząt, a ich dobrostan; wydarzenia kulturalne i imprezy z wykorzystaniem zwierząt; transport przy pomocy zwierząt jako atrakcja turystyczna; zwierzęta jako element edukacji przyrodniczej i ochrony środowiska. Rola zwierząt w podnoszeniu atrakcyjności oferty gospodarstw turystyki wiejskiej; przegląd zagrożeń związanych ze zwierzętami w turystyce i rekreacji; rekreacja i sporty z udziałem zwierząt; turystyczne atrakcje faunistyczne z wykorzystaniem dzikich zwierząt żyjących na wolności; wybrane aspekty wymagań i potrzeb behawioralnych zwierząt towarzyszących i metod ich szkolenia.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zagadnienia związane z chowem i hodowlą wybranych gatunków/ras zwierząt, zaspokajania ich potrzeb oraz przygotowania do określonych zadań i wykorzystuje je na potrzeby planowania przedsięwzięć/atrakcji związanych z aktywnym spędzaniem czasu/edukacją z udziałem zwierząt lub umożliwiających obcowanie z nimi.

Umiejętności (potrafi): rozpoznać wybrane gatunki zwierząt hodowlanych, towarzyszących i ozdobnych oraz ocenia ich potrzeby i potencjał w turystyce wiejskiej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny potrzeb rekreatantów w zakresie kontaktu ze zwierzętami i potrzeb zwierząt.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

30b. Inwazyjne i obce rośliny w agrokulturze

Cel kształcenia: poznanie obcych i inwazyjnych gatunków roślin występujących w agrokulturze oraz w zbiorowiskach antropogenicznych, seminaturalnych i naturalnych, na terenach wykorzystywanych turystycznie lub rekreacyjnie; zapoznanie z głównymi mechanizmami powodującymi ich rozprzestrzenianie się oraz zagrożeniami i negatywnymi skutkami wynikającymi z uprawy tych roślin; poznanie sposobów zapobiegania ich rozprzestrzenianiu się oraz metod eliminacji ich z uprawy przy prowadzeniu turystycznego gospodarstwa wiejskiego.

Treści merytoryczne: rozprzestrzenianie się roślin jako naturalny proces biologiczny; rola człowieka w rozprzestrzenianiu roślin; gatunki roślin obcych inwazyjnych wykorzystywanych w agrokulturze oraz trwale zadomowionych w zbiorowiskach antropogenicznych (ruderalnych i segetalnych i innych towarzyszących człowiekowi), seminaturalnych i naturalnych na terenach wykorzystywanych turystycznie lub rekreacyjnie; metody postępowania w leśnictwie, rolnictwie i ogrodnictwie w odniesieniu do roślin obcych i inwazyjnych w zakresie przeciwdziałania ich rozprzestrzenianiu i uprawie; zagrożenia wynikające z ich uprawy w turystycznym gospodarstwie wiejskim; możliwości przeciwdziałania rozprzestrzenianiu i uprawie roślin inwazyjnych i obcych na terenach wykorzystywanych turystycznie lub rekreacyjnie.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): właściwości roślin inwazyjnych i obcych występujących w agrokulturze oraz w zbiorowiskach antropogenicznych, seminaturalnych i naturalnych, na terenach wykorzystywanych turystycznie lub rekreacyjnie oraz mechanizmy ich rozprzestrzeniania się i zagrożenia wynikające z ich uprawy.

Umiejętności (potrafi): przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się roślin inwazyjnych i obcych oraz negatywnym skutkom ich uprawy w zakresie niezbędnym przy prowadzeniu turystycznego gospodarstwa wiejskiego

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny zagrożenia stwarzanego przez rośliny inwazyjne

i obce oraz skutków tych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

30c. Stawowe gospodarstwo agroturystyczne

Cel kształcenia: zapoznanie z gospodarką stawową, możliwości rozwoju gospodarstwa agroturystycznego w oparciu o stawy typu karpiego.

Treści merytoryczne: typy zbiorników wodnych w Polsce, stawy hodowlane karpiove i pstrągowe, gatunki ryb hodowlanych i technologia ich produkcji; łowiska specjalne. Wymogi formalne i prawne dla właścicieli gospodarstwa agroturystycznego.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zagadnienia związane z hodowlą karpia i ryb towarzyszących w zakresie niezbędnym do prowadzenia stawowego gospodarstwa agroturystycznego.

Umiejętności (potrafi): identyfikować wybrane gatunki roślin oraz ryb, a także określić ich znaczenie w zakresie prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny skutków działalności człowieka w ekosystemach wodnych i ryzyka z nimi związanego oraz stosowania zasad ochrony i odnowy środowiska dla ludzi i ekosystemów.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

31. Przedmiot do wyboru: blok rekreacyjno-przyrodniczy

31a. Zachowania turystyczno-rekreacyjne w przyrodzie

Cel kształcenia: przekazanie podstawowej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu zachowań turystyczno-rekreacyjnych; uwrażliwienie na problemy związane ze realizacją programów wypoczynkowych w ramach rekreacji aktywnej w przyrodzie oraz występowaniem interakcji pomiędzy typami zachowań turystyczno-rekreacyjnych, a środowiskiem przyrodniczym.

Treści merytoryczne: turysta-rekreant jako podmiot działań turystyczno-rekreacyjnych; człowiek i jego potrzeby w relacji z przyrodą; geograficzne, klimatyczne i kulturowe uwarunkowania zachowań turystyczno-rekreacyjnych w przyrodzie; środowisko przyrodnicze jako czynnik sortujący programy rekreacyjne; kreowanie zachowań turystyczno-rekreacyjnych w przyrodzie; formy rekreacji aktywnej w środowisku przyrodniczym; formy turystyki i rekreacji realizowane w ekosystemach: wodnych, górskich, leśnych, łąkowych oraz mieszanych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): mechanizmy skłaniające ludzi do podejmowania określonych zachowań turystyczno-rekreacyjnych w przyrodzie.

Umiejętności (potrafi): zdiagnozować potrzeby i motywy uczestnictwa w turystyce i rekreacji w środowisku przyrodniczym różnych grup społecznych oraz dostosowywać do nich ofertę realizacji różnych form zachowań turystyczno-rekreacyjnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym z wiedzą z zakresu zachowań turystyczno-rekreacyjnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

31b. Turystyka jeziorowa

Cel kształcenia: wprowadzenie w podstawowe zagadnienia dotyczące turystyki jeziorowej, motywów jej uprawiania oraz oddziaływania człowieka korzystającego z walorów turystyczno-rekreacyjnych jezior na środowisko przyrodnicze.

Treści merytoryczne: definicje, typy jezior, kategorie jezior jako zasobów turystycznych; główne regiony turystyki jeziorowej na świecie; geneza jezior polskich, ich rozmieszczenie i zmiany w strukturze; uwarunkowania historyczno-cywilizacyjne rozwoju turystyki jeziorowej; walory przyrodnicze, historyczne i kulturowe jezior i ich otoczenia; analiza przestrzenna zasobów turystyczno-rekreacyjnych jezior; wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze jezior i ich zlewni; turystyka i rekreacja na tle innych form zagospodarowania i użytkowania jezior; zrównoważona turystyka jeziorowa; zintegrowane zarządzanie terenami pojeziernymi; charakterystyka, walory

i organizacja turystyki na wybranych terenach pojeziernych i jeziorach o znaczeniu krajowym i międzynarodowym w turystyce jeziorowej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): cechy i składowe potencjału przyrodniczego i kulturowego jezior w odniesieniu do możliwości wykorzystania ich dla turystyki.

Umiejętności (potrafi): zaproponować ofertę turystyczną dostosowaną do motywów uczestnictwa w turystyce jeziorowej, ze zwróceniem uwagi na zmiany w środowisku powodowane przez turystykę i rekreację.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego doboru form rekreacji opartych o środowisko jezior do potrzeb turystów i pojemności jezior

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

31c. Turystyczne szlaki wodne

Cel kształcenia: dostarczenie podstawowej wiedzy z zakresu funkcjonowania i zagospodarowania turystycznych szlaków wodnych. Uwrażliwienie na problemy związane z wpływem użytkowania wód do celów rekreacyjnych na środowisko przyrodnicze.

Treści merytoryczne: definicje, podział oraz zasoby turystycznych szlaków wodnych o randze krajowej i międzynarodowej; bezpieczne użytkowanie szlaków wodnych; waloryzacja i funkcjonalność turystyczna rzek i kanałów; infrastruktura turystyczna i oznakowanie szlaków wodnych; przepustowość i pojemność szlaków wodnych; wpływ użytkowania turystycznego szlaków wodnych na środowisko; charakterystyka, walory i zasady funkcjonowania wybranych turystycznych szlaków wodnych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym; budowie inżynierii wodnej na turystycznych szlakach wodnych; wybrane zagadnienia dotyczące szlaków wodnych w Polsce i Europie; impreza turystyczna na szlaku wodnym; zasady bezpiecznego użytkowania sprzętu pływającego.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady funkcjonowania turystycznych szlaków wodnych.

Umiejętności (potrafi): scharakteryzować ofertę turystyczną opartą o szlaki wodne, ocenić potencjalny wpływ ruchu turystycznego na środowisko.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): rozumienia potrzeb turystów i rekreantów związanych z wykorzystaniem szlaków wodnych i przygotowania odpowiedniej oferty turystycznej, rozumienia konieczności ochrony ekosystemów wodnych przed nasiloną antropopresją.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia

32. Przedmiot do wyboru: blok zdrowotno-ruchowy II

32a. Turystyka piesza

Cel kształcenia: zapoznanie z tematyką turystyki pieszej - jej znaczenia, walorów poznawczych i zdrowotnych, możliwości wykorzystania dla różnych grup turystów, przekazanie wiedzy na temat szlaków pieszych, dostarczenie umiejętności zorganizowania imprezy turystyki pieszej.

Treści merytoryczne: historia turystyki pieszej w Polsce; podstawowe funkcje, klasyfikacje i atrakcyjność pieszych szlaków turystycznych; turystyka piesza nizinna i górską; zasady zachowania bezpieczeństwa w górach; turystyka zimowa; przygotowanie do wędrowki - sprzęt, umiejętności; organizacja imprezy turystyki pieszej; rodzaje imprez turystyki pieszej (wycieczki, rajdy, obozy, zwiady, imprezy na orientację); zasady przygotowania i prowadzenia wycieczki pieszej, orientacja w terenie, praca z mapą; prowadzenie wycieczki w terenie; zasady bezpieczeństwa w trakcie trwania imprez turystyki pieszej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady organizacji imprez turystyki pieszej i potrzeby jej uczestników.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać umiejętności ruchowe w realizowaniu wycieczek pieszych i posługiwać się podstawowym sprzętem sportowo-turystycznym

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podjęcia odpowiedzialności za przygotowanie i realizację imprezy turystyki pieszej.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

32b. Turystyka i rekreacja konna

Cel kształcenia: zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu turystyki jeździeckiej oraz umiejętności organizacji rekreacji z zachowaniem zasad bezpieczeństwa ludzi i koni.

Treści merytoryczne: podstawowe typy użytkowe i rasy koni w Polsce; zmysły i zachowanie koni; zdrowie konia; organizacja rekreacji konnej (wymagane kwalifikacje, ubezpieczenie osób i mienia itp.); turystyka jeździecka jako turystyka kwalifikowana; przodownik turystyki jeździeckiej PTTK; dobór koni i sprzętu w zależności od prowadzonej działalności rekreacyjnej; turystyczne rajdy konne; szlaki konne w Polsce; jeździeckie odznaki turystyki górskiej i nizinnej; turystyka i rekreacja konna na obszarach naturalnych (w tym chronionych) i antropogenicznie przekształconych; wpływ rekreacyjnego użytkowania koni na środowisko; wymogi bezpieczeństwa w turystycznym użytkowaniu koni; zasady obchodzenia się z końmi; elementy jazdy konnej; wybrane aspekty użytkowania koni w turystyce i rekreacji.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zagadnienia związane z turystyką jeździecką.

Umiejętności (potrafi): właściwie dobrać rodzaj i intensywność zajęć ruchowych w zakresie jeździectwa w zależności od możliwości i potrzeb, dobrać wyposażenie jeźdźcy i konia stosownie do preferowanej formy jazdy konnej; samodzielnie przygotować konia do jazdy.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): umiejętnego dostosowania form turystyki i rekreacji konnej w zależności od zaistniałych warunków i potrzeb; podjęcia odpowiedzialności za bezpieczne organizowanie zajęć ruchowych w zakresie jeździectwa.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

32c. Turystyka rowerowa

Cel kształcenia: zapoznanie z tematyką turystyki rowerowej – jej znaczenia, walorów poznawczych i zdrowotnych; przekazanie wiedzy na temat szlaków rowerowych, możliwości wykorzystania ich dla różnych grup turystów; przekazanie umiejętności zorganizowania imprezy turystyki rowerowej.

Treści merytoryczne: rower – jego historia, budowa i konserwacja; dobór sprzętu i trasy do umiejętności i predyspozycji rowerzysty; prawne aspekty dotyczące uprawiania turystyki rowerowej; turystyka rowerowa jako turystyka kwalifikowana; działalność PTTK w zakresie turystyki kolarskiej; strategia rozwoju turystyki rowerowej w regionie; szlaki turystyki rowerowej w Europie i w Polsce; rowerowy ruch rekreacyjny i turystyczny - dobre praktyki i studium przypadków; przepisy ruchu drogowego; podstawowe akcesoria wyposażenia roweru i rowerzysty w zależności od długości i rodzaju pokonywanej trasy; organizowanie wycieczek rowerowych; orientacja w terenie; opracowanie folderu informacyjnego z odbytej wycieczki rowerowej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): mechanizmy skłaniające ludzi do uczestnictwa w imprezach rowerowych oraz zasady organizacji imprez tego typu.

Umiejętności (potrafi): właściwie dobrać rodzaj i intensywności zajęć ruchowych w zakresie turystyki rowerowej w zależności od możliwości i potrzeb, umiejętnie dobrać trasy oraz posługiwać się sprzętem rowerowym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): podjęcia odpowiedzialności za bezpieczne organizowanie imprez turystyki rowerowej i dostosowania form turystyki rowerowej w zależności od zaistniałych warunków i potrzeb.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

33. Rekreacja ruchowa

Cel kształcenia: przekazanie wiedzy w zakresie wpływu aktywności ruchowej na rozwój, zdrowie i sprawność fizyczną oraz uwarunkowań aktywności ruchowej.

Treści merytoryczne: rekreacja ruchowa różnych grup społeczeństwa; tok i osnowa zajęć rekreacyjnych; programowanie i kontrola w rekreacji ruchowej; nowoczesne trendy i kierunki w usprawnieniu ruchowym; organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych; rekreacja ruchowa

w programach imprez turystycznych; trening zdrowotny a sportowy; fizjoterapia w rekreacji ruchowej; nowoczesne metody fizjoterapii w leczeniu układu ruchu; kinezyterapia; sylwetka instruktora rekreacji ruchowej – kompetencje i jego rola społeczno-zawodowa w pracy z grupą; istota rekreacji ruchowej – jej funkcje i znaczenie w różnych okresach życia człowieka; rekreacja ruchowa – biologiczne, społeczne i kulturowe podstawy, zarys dziejów; rola rekreacji fizycznej w promocji zdrowia i profilaktyce chorób cywilizacyjnych; system organizacyjny i podstawy prawne rekreacji ruchowej w Polsce; rola szkoły we wdrażaniu do rekreacji; rekreacja rodzinna; bariery ograniczające uczestnictwo w rekreacji ruchowej; znaczenie środków masowego przekazu w promowaniu rekreacji ruchowej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): miejsce rekreacji ruchowej w systemie kultury fizycznej oraz związki z dyscyplinami pokrewnymi, a także potrzebę aktywności ruchowej oraz skutki jej braku i nadmiaru.

Umiejętności (potrafi): zastosować umiejętności ruchowe w zakresie różnych form rekreacji fizycznej oraz posługiwać się wybranym sprzętem sportowym, a także rozwijać swoje umiejętności w zakresie doboru form rekreacji ruchowej dla określonych grup uczestników.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): kreatywnego prowadzenia zajęć związanych z rekreacją ruchową.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

34. Rekreacyjne i sportowe połowy ryb

Cel kształcenia: przekazanie wiedzy dotyczącej amatorskiego połowu ryb i wyboru narzędzi połowowych oraz zapoznanie z wędkarstwem jako formą aktywności rekreacyjnej i turystycznej.

Treści merytoryczne: demonstracja poszczególnych metod rekreacyjnego i sportowego połowu ryb, przedstawienie najatrakcyjniejszych dla wędkarstwa obszarów Polski; łowiska wędkarskie w innych krajach; uwarunkowania prawne połowów rekreacyjnych i sportowych; historia wędkarstwa na świecie i w Polsce; sportowe gatunki ryb; przegląd metod amatorskiego połowu ryb; łowiska wędkarskie w Polsce i na świecie; turystyka wędkarska w Polsce i za granicą; organizacja sportu wędkarskiego, urządzenie łowisk wędkarskich.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): oddziaływanie wędkarstwa na środowisko wodne i zasoby naturalne.

Umiejętności (potrafi): rozpoznać i ocenić zjawiska wpływające na stan środowiska wodnego i zasobów ryb w danym akwenu, a także rozpoznać i ocenić zjawiska nie wpływające na dostępność zasobów ryb.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): umiejętnego rozpoznawania i zrozumienia motywów uczestnictwa ludzi w turystyce i rekreacji wędkarskiej z zachowaniem troski o zaspokojenie związanych z tym potrzeb, a także społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za zmiany środowiska naturalnego, wynikające z wędkarstwa.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

35. Rekreacyjne zagospodarowanie i użytkowanie wód

Cel kształcenia: dostarczenie podstawowej wiedzy teoretycznej oraz praktycznej z zakresu zagospodarowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego wód powierzchniowych, a także uwrażliwienie na problemy związane z wpływem użytkowania wód do celów turystyczno-rekreacyjnych na środowisko przyrodnicze i ekosystemy wodne.

Treści merytoryczne: analiza uwarunkowań funkcji rekreacyjnej jezior i charakterystyka ich stanu zagospodarowania - studium przypadku; modele funkcjonalno-przestrzenne zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego śródlądowych wód powierzchniowych; kalkulacja chłonności naturalnej i pojemności turystycznej zbiorników wodnych i przywodnych terenów rekreacyjnych; realizacja symulacyjnego modelu obliczeniowo-projektowego rekreacyjnego zagospodarowania zbiornika wodnego; podstawowe pojęcia z zakresu turystyki i rekreacji wodnej; zasoby wodne w turystyce i rekreacji; prawne aspekty rekreacyjnego zagospodarowania i użytkowania wód;

model funkcjonalny przestrzeni rekreacyjnej zbiornika wodnego; formy aktywności rekreacyjnej na wodach śródlądowych; bioklimat rekreacyjny i jego modyfikatory hydrograficzne; wpływ rekreacji na środowisko wodne; pomosty rekreacyjne - aspekty prawne i rozwiązania konstrukcyjne; prawne uwarunkowania i zasady organizacji oraz obsługa kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli; funkcja turystyczno-rekreacyjna sztucznych zbiorników wodnych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): znaczenie i rolę środowiska przyrodniczego oraz zasady zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej w ramach rekreacyjnego zagospodarowania i użytkowania wód.

Umiejętności (potrafi): dokonać analizy zjawisk związanych z zagospodarowaniem oraz użytkowaniem rekreacyjnym wód i rozpoznawać oraz oceniać czynniki i zjawiska wpływające na stan zasobów naturalnych w zakresie rekreacyjnego zagospodarowania i użytkowania wód.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): oceny czynników i zjawisk wpływających na stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych w zakresie rekreacyjnego zagospodarowania i użytkowania wód.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

36. Seminarium dyplomowe 1

Cel kształcenia: zdobycie wiedzy i umiejętności związanych z prowadzeniem badań naukowych, prezentacją wyników, korzystaniem z literatury przedmiotu, a także rozwój umiejętności samokształcenia oraz zwiększanie zdolności obserwowania i analizowania otaczających zjawisk.

Treści merytoryczne: zasady konstrukcji prac dyplomowych; technika pisania i prezentowania prac dyplomowych z obszaru nauk społecznych, przyrodniczych, nauk o kulturze fizycznej i nauk rolniczych; analiza metodyki badań na przykładzie wybranych publikacji źródłowych; metody badawcze w turystyce i rekreacji; struktura i plan pracy licencjackiej; dobór i sposoby cytowania piśmiennictwa; zasady redagowania i zakres poszczególnych rozdziałów prac licencjackich; przygotowanie konspektu pracy dyplomowej na podstawie własnych wyników i studiów literaturowych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe pojęcia i zasady przygotowania pracy naukowej przy zachowaniu prawa autorskiego oraz zarządzania zasobami własności intelektualnej.

Umiejętności (potrafi): krytycznie analizować i segregować dane z literatury naukowej na potrzeby przygotowania pracy dyplomowej z zakresu turystyki i rekreacji, a także publicznie prezentować na forum grupy problemowej własne poglądy oraz efekty pracy badawczej z zakresu turystyki i rekreacji z wykorzystaniem środków multimedialnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): systematycznej aktualizacji wiedzy i jej praktycznego zastosowania.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia

37. Seminarium dyplomowe 2

Cel kształcenia: ugruntowanie wiedzy i umiejętności związanych z prowadzeniem badań, prezentacją wyników, korzystaniem z literatury przedmiotu, a także rozwój umiejętności samokształcenia oraz zwiększenie zdolności obserwowania i analizowania zjawisk w otaczającej przestrzeni.

Treści merytoryczne: zasady konstruowania tytułu pracy dyplomowej; formułowanie celu i zakresu pracy; cele i zasady redagowania rozdziałów w pracy dyplomowej; autoprezentacja założeń i wyników pracy dyplomowej - slajdy, tabele i grafika na slajdach, slajdy tekstowe; przygotowanie do egzaminu licencjackiego; regulamin i zasady egzaminu; opracowanie i prezentacja zagadnień egzaminacyjnych.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe pojęcia i zasady przygotowania pracy naukowej przy zachowaniu prawa autorskiego oraz zarządzania zasobami własności intelektualnej.

Umiejętności (potrafi): krytycznie analizować i segregować dane z literatury naukowej na potrzeby przygotowania pracy dyplomowej z zakresu turystyki i rekreacji, a także publicznie prezentować na forum grupy problemowej własne poglądy oraz efekty pracy badawczej z zakresu turystyki i rekreacji z wykorzystaniem środków multimedialnych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): systematycznej aktualizacji wiedzy i jej praktycznego zastosowania.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia

38. Systemy informacji przestrzennej z elementami kartografii

Cel kształcenia: nabycie umiejętności posługiwania się technologią GIS oraz otwartym oprogramowaniem dedykowanym (QGIS), a także poznanie zasobów Geoportalu i innych źródeł map cyfrowych z nabyciem umiejętności wykorzystywania technologii GIS w zadaniach związanych z turystyką i rekreacją.

Treści merytoryczne: podstawy kartografii i posługiwanie się mapami; korzystanie z baz danych przestrzennych udostępnianych przez GUGiK, Geoportal jako źródło danych przestrzennych w turystyce i rekreacji; wykorzystanie oprogramowania QGIS w turystyce i rekreacji – opracowanie własnego projektu (projektowanie warstw wektorowych, wczytywanie warstw rastrowych i wektorowych z serwisów WMS, praca z atrybutami itp); przygotowanie map do wydruku i/lub prezentacji.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): główne zasady posługiwania się mapami oraz zasady korzystania z baz danych przestrzennych udostępnianych w systemie informacji przestrzennej oraz możliwości wykorzystania ich w analizie wpływu turystyki na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko.

Umiejętności (potrafi): dobrać odpowiednie narzędzia GIS w celu zastosowania ich w analizie turystycznej informacji przestrzennej oraz przedstawienia w formie mapy turystycznej z zachowaniem zasad kartograficznych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): dokonania właściwej oceny oddziaływania turystyki na różne dziedziny życia człowieka poprzez wykorzystanie dostępnych danych geoprzestrzennych, a także do kreatywnego łączenia informacji z zakresu wiedzy o środowisku przyrodniczym i antropogenicznym, pozyskanych z Infrastruktury Informacji Przestrzennej, z wiedzą z zakresu turystyki i rekreacji.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

39. Systemy informatyczne w turystyce i rekreacji

Cel kształcenia: nabycie umiejętności doboru i obsługi oprogramowania dedykowanego punktom turystycznym, gastronomicznym i hotelarskim oraz kreatywnego zastosowania narzędzi internetowych do obsługi sieciowej, w tym wykorzystania stron internetowych i portali społecznościowych jako sposobu komunikacji z klientem końcowym.

Treści merytoryczne: podstawy funkcjonowania oprogramowania MS SQL Express w gromadzeniu danych dla oprogramowania stosowanego w branży turystycznej; oprogramowanie stosowane w recepcjach hotelowych na przykładzie programu Chart; studium przypadku z wykorzystaniem demonstracyjnej bazy danych w przepływie informacji hotelowych praktyczne omówienie przepływu informacji w punkcie turystycznym, rejestracja klienta, raportowanie, analiza danych (praca z wykorzystaniem dedykowanego oprogramowania komputerowego); omówienie funkcjonowania oprogramowania stosowanego w branży gastronomicznej na przykładzie programu Gastro POS i Gastro Chef; studium przypadku z wykorzystaniem demonstracyjnej bazy danych w przepływie informacji gastronomicznych – przepływ informacji w punkcie gastronomicznym, obsługa klienta, wystawianie rachunków, obsługa kelnerska (praca z wykorzystaniem dedykowanego oprogramowania komputerowego); omówienie zasad obsługi interfejsu CMS Joomla! i Wordpress; tworzenie i konfigurowanie strony internetowej z wykorzystaniem platformy Joomla!; tworzenie i konfigurowanie bloga z wykorzystaniem platformy Wordpress; omówienie publikacji stron internetowych w Internecie.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe narzędzia informatyczne oraz metody statystyczne i analityczne, służące do opisu zjawisk i procesów związanych z turystyką, zachodzących w gospodarce i w środowisku przyrodniczym.

Umiejętności (potrafi): posługiwać się systemami informatycznymi i specjalistycznymi programami stosowanymi w turystyce.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): uczenia się i podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych przez całe życie.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

40. Technologie żywności

Cel kształcenia: zapoznanie z surowcami wykorzystywanymi w technologii żywności oraz wskazanie znaczenia doboru metod utrwalania żywności na jakość produktu, a także nabycie wiedzy z podstaw technologii żywności.

Treści merytoryczne: technologia produktów pochodzenia roślinnego; technologia produktów pochodzenia zwierzęcego; dodatki do żywności, warunki i celowość ich stosowania; modyfikacja składników funkcjonalnych oraz właściwości surowców i produktów; surowce wykorzystywane w przetwórstwie żywnościowym; podstawowe procesy w technologii żywności; metody utrwalania żywności. zmiany w żywności spowodowane procesami przetwarzania i przechowywania; współczesne kierunki rozwoju technologii żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe terminy z zakresu technologii żywności i surowce spożywcze wykorzystywane w technologii żywności oraz wpływ metod utrwalania oraz przechowywania żywności na jakość surowców.

Umiejętności (potrafi): podejmować decyzję o wyborze metody utrwalania żywności oraz ocenić organoleptycznie jakość surowców i produktów spożywczych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): ciągłego dokształcania się w zakresie przetwórstwa żywności oraz postępowania zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, współpracując z innymi specjalistami.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

41. Turystyka i rekreacja osób starszych i z niepełnosprawnością

Cel kształcenia: uświadomienie, że niepełnosprawność (bez względu na jej rodzaj) nie jest barierą uniemożliwiającą uczestnictwo w turystyce i rekreacji oraz ukazanie jak ważną rolę może odegrać turystyka i rekreacja w procesie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością

Treści merytoryczne: stosunek do niepełnosprawności i jego zmiany w czasie; rodzaje niepełnosprawności; regulacje prawne dotyczące osób z niepełnosprawnością. cele i zadania turystyki osób z niepełnosprawnościami; zasady prowadzenia działalności turystycznej i rekreacyjnej z osobami niepełnosprawnymi; podstawowe formy działalności turystycznej i rekreacyjnej osób z niepełnosprawnością; bariery turystyki osób z niepełnosprawnością; rynek usług turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami; turystyka jako forma rehabilitacji osób z niepełnosprawnością.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): problemy osób z niepełnosprawnością jako uczestników imprez turystycznych i rekreacyjnych oraz mechanizmy skłaniające ich do uczestnictwa w określonych zajęciach czasu wolnego; metodyki prowadzenia zajęć rekreacyjnych i imprez turystycznych dla osób z niepełnosprawnością.

Umiejętności (potrafi): rozpoznać potrzeby i motywy uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w turystyce i rekreacji oraz dostosowywać do nich ofertę zajęć czasu wolnego, dobierając formę aktywności w zależności od rodzaju niepełnosprawności i potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pomocy w rozwiązywaniu problemów oraz wypełniania

potrzeb osób z niepełnosprawnością i usuwania barier ograniczających osobom z niepełnosprawnością uczestnictwo w turystyce i rekreacji.

Forma prowadzenia zajęć: ćwiczenia.

42. Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne z elementami planowania przestrzennego

Cel kształcenia: zapoznanie z zagadnieniami i problemami zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego oraz z zadaniami i funkcjami planowania przestrzennego.

Treści merytoryczne: cele i zasady stosowane w procesie planowania przestrzennego; system planowania przestrzennego w Polsce; zagospodarowanie (infrastruktura) turystyczne i rekreacyjne; kryteria podziału usług i urzędzeń turystycznych; podstawowe koncepcje zagospodarowania turystycznego i urzędzenia paraturystyczne; zagospodarowanie turystyczne ze względu na formy turystyki; planowanie zagospodarowania turystycznego na obszarach stricte turystycznych i chronionych; inwentaryzacja terenowa.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): elementarną terminologię z zakresu zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego oraz podstawowe słownictwo i pojęcia z zakresu planowania przestrzennego.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać podstawową wiedzę z zakresu turystyki i rekreacji oraz planowania przestrzennego do analizy i interpretacji stanu zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): określenia wpływu turystyki i rekreacji na planowanie rozwoju regionalnego i lokalnego oraz stanu i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

43. Żywnienie człowieka

Cel kształcenia: przekazanie wiedzy o roli składników odżywczych w zapobieganiu chorobom żywieniowo-zależnym, oraz wiedzy o zasadach organizacji zbiorowego żywienia.

Treści merytoryczne: metody oznaczania podstawowych składników pokarmowych; przemiana materii i energii – metody badania, czynniki warunkujące procesy przemiany; właściwości odżywcze produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego; tabele składu i wartości odżywczych oraz informacja żywieniowa na opakowaniu; wpływ procesów technologicznych na jakość produktów spożywczych, zmiany wartości odżywczej podczas przechowywania i przetwarzania żywności; zasady planowania jadłospisów; jakościowa i ilościowa ocena sposobu żywienia; stan odżywienia – definiowanie i rodzaje badań wykorzystywanych do jego oceny; wpływ żywienia na zdrowie człowieka; białka, węglowodany, tłuszcze – podział, rola i przemiany w organizmie, źródła, zapotrzebowanie. składniki mineralne, witaminy – ich funkcje i występowanie; rola wody w organizmie; żywność funkcjonalna; normy żywienia – podział, definicje i zastosowanie; klasyfikacja i charakterystyka diet. wzbogacanie żywności; planowanie i zasady organizacji żywienia; żywienie różnych grup turystycznych; zatrucia pokarmowe.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe informacje dotyczące produktów spożywczych.

Umiejętności (potrafi): wykorzystać wiedzę z zakresu żywienia w różnych formach organizacyjnych turystycznej bazy noclegowej i gastronomicznej, oceniając jakość oferowanych na rynku produktów spożywczych i udzielając porad w zakresie prawidłowości stosowania diety.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pogłębiania wiedzy na temat żywienia i podnoszenia poziomu wiedzy o diecie w ciągu życia oraz jej zastosowania praktycznego.

Forma prowadzenia zajęć: wykład, ćwiczenia.

V. PRAKTYKA

1. Praktyka w turystycznych obiektach noclegowych

Cel kształcenia: zapoznanie z formami i zasadami prowadzenia turystycznych obiektów noclegowych oraz nabycie praktycznych umiejętności w zakresie organizacji i realizacji

podstawowych zadań związanych z obsługą turystów w tych obiektach.

Treści merytoryczne: charakter i struktura organizacyjna podmiotu gospodarczego, zakres prowadzonej działalności turystyczno- rekreacyjnej, rodzaje świadczonych usług (podstawowe, dodatkowe, towarzyszące); zakres obowiązków i kompetencji w poszczególnych działach obiektu, na różnych stanowiskach; obsługa klienta w recepcji hotelowej, jednostce mieszkalnej hotelu i gastronomii hotelowej; zarządzanie i kierowanie pracą zespołów ludzkich; uwarunkowania socjalno-ekonomiczne i przyrodnicze funkcjonowania obiektu; charakterystyka wykorzystania obiektu w sezonie turystycznym i poza nim; zasady pracy biurowej i prowadzenia dokumentacji.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady funkcjonowania i prowadzenia określonego rodzaju turystycznego obiektu noclegowego oraz uwarunkowania ekonomiczne tej działalności.

Umiejętności (potrafi): fachowo obsługiwać klientów korzystających z danego obiektu noclegowego oraz posługiwać się systemami informatycznymi i programami stosowanymi w obiektach noclegowych.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy w strukturach zespołowych, pełniąc różne funkcje w zakresie wyznaczania, realizacji i nadzoru czynności wynikających z rodzaju świadczonych usług oraz ze specyfiki poszczególnych działów turystycznego obiektu noclegowego.

Forma prowadzenia zajęć: praktyka.

2. Praktyka biurowa

Cel kształcenia: zapoznanie z formami i zasadami prowadzenia biur podróży, centrów i punktów informacji turystycznej oraz pracy organizacji turystycznych, a także nabycie praktycznych umiejętności w zakresie organizacji i realizacji podstawowych zadań związanych z obsługą turystów w tych instytucjach.

Treści merytoryczne: charakter i zadania instytucji, zakres prowadzonej działalności turystyczno- rekreacyjnej, rodzaje świadczonych usług (informacja, organizacja imprezy turystycznej, pośrednictwo); struktura organizacyjna, zakres obowiązków i kompetencji w poszczególnych komórkach instytucji, na różnych stanowiskach (zakres czynności, uprawnienia odpowiedzialność); obsługa klienta; zasady pracy biurowej i prowadzenia dokumentacji; odpowiedzialność cywilna; zarządzanie i kierowanie pracą zespołów ludzkich.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady funkcjonowania i prowadzenia określonego rodzaju instytucji (biuro podróży, organizacja turystyczna, informacja turystyczna) oraz uwarunkowania prawne i ekonomiczne tej działalności, w tym podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy na różnych stanowiskach w instytucjach branży turystycznej.

Umiejętności (potrafi): analizować potrzeby klientów danej instytucji i na tej podstawie dobierać odpowiednią ofertę dostosowaną do ich indywidualnych oczekiwań, a także fachowo obsługiwać klientów indywidualnych i grupowych korzystających z usług danego podmiotu, posługując się systemami informatycznymi i specjalistycznymi programami niezbędnymi w obsłudze danego obiektu.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): pracy w strukturach zespołowych, pełniąc różne funkcje w zakresie wyznaczania, realizacji i nadzoru czynności, wynikających z rodzaju świadczonych usług oraz ze specyfiki poszczególnych działów instytucji turystycznej.

Forma prowadzenia zajęć: praktyka.

VI. INNE

1. Ergonomia

Cel kształcenia: zapoznanie z zasadami ergonomii.

Treści merytoryczne: ergonomia – podstawowe pojęcia i definicje; ergonomia jako nauka interdyscyplinarna główne nurty w ergonomii: ergonomia stanowiska pracy (wysiłek fizyczny na stanowisku pracy, wysiłek psychiczny na stanowisku pracy, dostosowanie antropometryczne

stanowiska pracy, materialne środowisko pracy), ergonomia produktu – inżynieria ergonomicznej jakości, ergonomia dla osób starszych i z niepełnosprawnością; ergonomia pracy stojącej i siedzącej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady ergonomii.

Umiejętności (potrafi): praktycznie zastosować zasady ergonomii.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): stosowania zasad ergonomii.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

2. Ochrona własności intelektualnej

Cel kształcenia: zapoznanie z przepisami dotyczącymi ochrony własności intelektualnej.

Treści merytoryczne: ustawy aparat pojęciowy związany z ochroną prawną własności intelektualnej; pola eksploatacji utworów; literatura i przepisy prawa autorskiego, podmioty własności intelektualnej, przedmioty własności intelektualnej, treść prawa w tym zakresie.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): przepisy dotyczące ochrony własności intelektualnej.

Umiejętności (potrafi): praktycznie zastosować przepisy dotyczące ochrony własności intelektualnej.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): identyfikacji poziomu swojej wiedzy i umiejętności.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

3. Etykieta

Cel kształcenia: zapoznanie z wybranymi zagadnieniami dotyczącymi zasad savoir-vivre'u, a także poznanie elementów etykiety codziennej, akademickiej oraz biznesowej.

Treści merytoryczne: podstawowe zagadnienia dotyczące zasad savoir-vivre'u w życiu codziennym - zwroty grzecznościowe, powitania, podstawowe zasady etykiety oraz precedencji w miejscach publicznych; etykieta akademicka - precedencja, tytułowanie, zasady korespondencji służbowej; elementy etykiety biznesowej – dostosowanie ubioru do okoliczności, zasady przedstawiania, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): podstawowe zasady rządzące interpersonalnymi relacjami w życiu prywatnym oraz relacjach zawodowych.

Umiejętności (potrafi): stosować zasady etykiety i kurtuazji w życiu społecznym i zawodowym.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): stosowania zasad etykiety w relacjach interpersonalnych.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

4. Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

Cel kształcenia: przekazanie podstawowych wiadomości na temat ogólnych zasad postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń, okoliczności i przyczyn wypadków, zasad udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, jak również wskazanie potencjalnych zagrożeń.

Treści merytoryczne: regulacje prawne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy; obowiązujące ustawy, rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach); identyfikacja, analiza i ocena zagrożeń dla życia i zdrowia na poszczególnych kierunkach studiów (czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe); analiza okoliczności i przyczyn wypadków: omówienie przyczyn wypadków; ogólne zasady postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń (np. pożaru); zasady udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku – apteczka pierwszej pomocy.

Efekty uczenia się:

Wiedza (zna i rozumie): zasady postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń oraz zasady udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, identyfikując okoliczności i przyczyny wypadków.

Umiejętności (potrafi): postępować z materiałami niebezpiecznymi i szkodliwymi dla zdrowia

oraz posługiwać się środkami ochrony indywidualnej i środkami ratunkowymi, a także udzielać pierwszej pomocy.

Kompetencje społeczne (jest gotów do): zachowania ostrożności w postępowaniu z materiałami niebezpiecznymi i szkodliwymi dla zdrowia, dbając o przestrzeganie zasad BHP i wykazując odpowiedzialność za bezpieczeństwo i higienę pracy w swoim otoczeniu.

Forma prowadzenia zajęć: wykład.

PLAN STUDIÓW
KIERUNKU TURYSTYKA i REKREACJA

Obowiązuje od cyklu: 2024 Z

Profil kształcenia: ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne

Poziom studiów: studia pierwszego stopnia - licencjackie

Liczba semestrów: 6

Dziedzina/y nauki/dyscyplina/y naukowa/e lub artystyczna/e: dziedzina nauk społecznych, dyscyplina naukowa geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna; dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina naukowa nauki o kulturze fizycznej; dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych, dyscyplina naukowa nauki o Ziemi i środowisku; dziedzina nauk rolniczych, dyscyplina technologia żywności i żywienia

Rok studiów: 1, semestr: 1												
Lp.	Nazwa przedmiotu/grupy zajęć	Semest r	Liczba punktów ECTS	Punkty ECTS za zajęcia praktyczne	Forma zaliczenia	Status przedmiotu: obligatoryjny lub fakultatywny	Liczba godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia				Praktyka	Praca dyplomowa
							ogółem zajęcia dydaktyczne	wykład	ćwiczenia	inne		
Grupa treści												
I – WYMAGANIA OGÓLNE												
1	Język obcy I	1	2	1	zal. oc.	f	30	0	30	1	0	0
2	Przedmiot ogólnouczelniany	1	2	0	zal. oc.	f	30	30	0	1	0	0
3	Przedmiot z zakresu nauk humanistycznych lub z zakresu nauk społecznych	1	2	0	zal. oc.	f	30	30	0	1	0	0

Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		6	1	x	x	90	60	30	3	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	1	x	x	30	0	30	1	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		6	1	x	x	90	60	30	3	0	0	
II – PODSTAWOWYCH												
1	Fizjologia człowieka z elementami pierwszej pomocy przedmedycznej	1	4	1,2	zal. oc.	o	45	15	30	2	0	0
2	Ekonomia	1	4,5	0	egz.	o	45	15	30	4	0	0
3	Psychologia	1	2	0	zal. oc.	o	30	30	0	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		10,5	1,2	x	x	120	60	60	8	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	1,2	x	x	30	0	30	2	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
III – KIERUNKOWYCH												
1	Podstawy rekreacji i organizacja czasu wolnego	1	5,5	0,6	egz.	o	60	15	45	4	0	0
2	Podstawy turystyki	1	5,5	0,6	egz.	o	60	15	45	4	0	0
3	Podstawy rachunkowości i finansów	1	2	0	egz.	o	30	15	15	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		13	1,2	x	x	150	45	105	10	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	1,2	x	x	30	0	30	8	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
IV - ZWIĄZANYCH z ZAKRESEM KSZTAŁCENIA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
V – PRAKTYKA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
VI – INNE												
1	Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	1	0,5	0	zal.	o	4	4	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		0,5	0	x	x	4	4	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. w semestrze 1		30	3,4	x	x	364	169	195	21	0	0	

Rok studiów: 1, semestr: 2												
Lp.	Nazwa przedmiotu/grupy zajęć	Semestr	Liczba punktów ECTS	Punkty ECTS za zajęcia praktyczne	Forma zaliczenia	Status przedmiotu: obligatoryjny lub fakultatywny	Liczba godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia				Praktyka	Praca dyplomowa
							ogółem zajęcia dydaktyczne	wykład	ćwiczenia	inne		
Grupa treści												
I – WYMAGANIA OGÓLNE												
1	Język obcy 1	2	2	1	zal. oc.	f	30	0	30	1	0	0
2	Technologie informacyjne	2	2	1	zal. oc.	o	30	0	30	1	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			4	2	x	x	60	0	60	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	2	x	x	60	0	60	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			2	1	x	x	30	0	30	1	0	0
II – PODSTAWOWYCH												
1	Ekologia i ochrona środowiska	2	3,5	0	egz.	o	45	15	30	4	0	0
2	Historia architektury i sztuki	2	4	0,6	egz.	o	45	15	30	4	0	0
3	Antropomotoryka	2	2	0,6	egz.	o	30	15	15	4	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			9,5	1,2	x	x	120	45	75	12	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	1,2	x	x	30	0	30	8	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
III – KIERUNKOWYCH												
1	Pływanie z elementami treningu sportowego	2	1	1,2	zal. oc.	o	30	0	30	2	0	0
2	Rekreacja ruchowa	2	2	0	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
3	Geografia turystyczna	2	5	1,8	egz.	o	60	15	45	4	0	0
4	Rekreacyjne zagospodarowanie i użytkowanie wód	2	3,5	0,8	zal. oc.	o	45	15	30	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			11,5	3,8	x	x	165	45	120	10	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	3,8	x	x	95	0	95	8	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0

IV - ZWIĄZANYCH z ZAKRESEM KSZTAŁCENIA													
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
V – PRAKTYKA													
1	Praktyka w turystycznych obiektach noclegowych		2	5	5	zal. oc.	f	0	0	0	2	120	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			5	5	x	x	0	0	0	2	120	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	5	x	x	0	0	0	2	120	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			5	5	x	x	0	0	0	2	120	0	
VI – INNE													
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. w semestrze 2			30	12,0	x	x	345	90	255	26	120	0	
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. na 1 roku studiów			60	15,4	x	x	709	259	450	47	120	0	

Rok studiów: 2, semestr: 3												
Lp.	Nazwa przedmiotu/grupy zajęć	Semestr	Liczba punktów ECTS	Punkty ECTS za zajęcia praktyczne	Forma zaliczenia	Status przedmiotu: obligatoryjny lub fakultatywny	Liczba godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia				Praktyka	Praca dyplomowa
							ogółem zajęcia dydaktyczne	wykład	ćwiczenia	inne		
Grupa treści												
I – WYMAGANIA OGÓLNE												
1	Język obcy III	3	2	1	zal. oc.	f	30	0	30	1	0	0
2	Wychowanie fizyczne	3	0	0	zal. oc.	o	30	0	30	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			2	1	x	x	60	0	60	1	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	1	x	x	30	0	30	1	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			2	1	x	x	30	0	30	1	0	0
II – PODSTAWOWYCH												
1	Odnowa biologiczna	3	1	0,6	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
2	Zarządzanie	3	3,5	1,2	egz.	o	45	15	30	4	0	0
3	Prawo	3	3,5	0	zal. oc.	o	45	30	15	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			8	1,8	x	x	120	60	60	8	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	1,8	x	x	45	0	45	6	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
III – KIERUNKOWYCH												
1	Krajoznawstwo	3	3,5	0,6	egz.	o	45	15	30	4	0	0
2	Żywnienie człowieka	3	2	0	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
3	Ekonomika turystyki i rekreacji	3	2	0	egz.	o	30	15	15	4	0	0
4	Gry i zabawy rekreacyjne	3	2	1,2	zal. oc.	o	30	0	30	2	0	0

5	Systemy informacji przestrzennej z elementami kartografii	3	3	1,2	zal. oc.	o	30	0	30	2	0	0
6	Obsługa ruchu turystycznego	3	5	1,8	egz.	o	60	15	45	4	0	0
7	Geografia społeczno-ekonomiczna	3	2	0	zal. oc.	o	30	10	20	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			19,5	4,8	x	x	255	70	185	20	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	4,8	x	x	120	0	120	12	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
IV - ZWIĄZANYCH z ZAKRESEM KSZTAŁCENIA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
V – PRAKTYKA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
VI – INNE												
1	Ergonomia	3	0,25	0	zal.	o	2	2	0	0	0	0
2	Ochrona własności intelektualnej	3	0,25	0	zal.	o	2	2	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0,5	0	x	x	4	4	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. w semestrze 3			30	7,6	x	x	439	134	305	29	0	0

Rok studiów: 2, semestr: 4												
Lp.	Nazwa przedmiotu/grupy zajęć	Semestr	Liczba punktów ECTS	Punkty ECTS za zajęcia praktyczne	Forma zaliczenia	Status przedmiotu: obligatoryjny lub fakultatywny	Liczba godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia				Praktyka	Praca dyplomowa
							ogółem zajęcia dydaktyczne	wykład	ćwiczenia	inne		
Grupa treści												
I – WYMAGANIA OGÓLNE												
1	Język obcy IV	4	2	1	egz.	f	30	0	30	1	0	0
2	Wychowanie fizyczne	4	0	0	zal. oc.	o	30	0	30	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			2	1	x	x	60	0	60	1	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	1	x	x	30	0	30	1	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			2	1	x	x	30	0	30	1	0	0
II – PODSTAWOWYCH												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
III – KIERUNKOWYCH												
1	Hotelarstwo i gastronomia	4	5,5	0,6	egz.	o	60	15	45	4	0	0
2	Organizacja i zarządzanie turystyką i rekreacją	4	2	0,2	egz.	o	30	15	15	4	0	0
3	Ochrona przyrody i bioróżnorodności	4	2,5	0,2	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
4	Rekreacyjne i sportowe połowy ryb	4	2,5	0,6	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
5	Pilotaż wycieczek krajowych i zagranicznych	4	2,5	0	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
6	Systemy informatyczne w turystyce i rekreacji	4	2,5	1,2	zal. oc.	o	30	0	30	2	0	0

7	Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne z elementami planowania przestrzennego	4	5	1,8	egz.	o	60	15	45	4	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			22,5	4,6	x	x	270	90	180	20	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	4,6	x	x	115	0	115	18	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
IV - ZWIĄZANYCH z ZAKRESEM KSZTAŁCENIA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
V – PRAKTYKA												
1	Praktyka biurowa	4	5	5,0	zal. oc.	f	0	0	0	2	120	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			5	5,0	x	x	0	0	0	2	120	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	5,0	x	x	0	0	0	2	120	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			5	5,0	x	x	0	0	0	2	120	0
VI – INNE												
1	Etykieta	4	0,5	0	zal.	o	4	4	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0,5	0	x	x	4	4	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. w semestrze 4			30	10,6	x	x	334	94	240	23	120	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. na 2 roku studiów			60	18,2	x	x	773	228	545	52	120	0

Rok studiów: 3, semestr: 5												
Lp	Nazwa przedmiotu/grupy zajęć	Semestr	Liczba punktów ECTS	Punkty ECTS za zajęcia praktyczne	Forma zaliczenia	Status przedmiotu: obligatoryjny lub fakultatywny	Liczba godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia				Praktyka	Praca dyplomowa
							ogółem zajęcia dydaktyczne	wykład	ćwiczenia	inne		
Grupa treści												
I – WYMAGANIA OGÓLNE												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
II – PODSTAWOWYCH												
1	Dziedzictwo kulturowe	5	2	0	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			2	0	x	x	30	15	15	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
III – KIERUNKOWYCH												
1	Marketing i analiza rynku usług turystycznych	5	3,5	1,2	egz.	o	45	15	30	4	0	0
2	Biometeorologia w turystyce i rekreacji	5	2	0	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
3	Mikrobiologia sanitarna w turystyce	5	2	0,6	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
4	Agroturystyka	5	3,5	1,2	zal. oc.	o	45	15	30	2	0	0
5	Technologie żywności	5	3	0,6	egz.	o	30	15	15	4	0	0
6	Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-ruralistyczny	5	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
7	Przedmiot do wyboru: blok promocyjno-marketingowy	5	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
8	Przedmiot do wyboru: blok sanitarno-środowiskowy	5	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
9	Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-turystyczny I	5	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
10	Przedmiot do wyboru: blok zdrowotno-ruchowy I	5	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0

11	Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-turystyczny I	5	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
12	Seminarium dyplomowe 1	5	2	0	zal. oc.	f	30	0	30	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			28	7,2	x	x	390	165	225	28	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	7,2	x	x	180	0	180	24	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			14	3,6	x	x	210	90	120	14	0	0
IV - ZWIĄZANYCH z ZAKRESEM KSZTAŁCENIA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
V – PRAKTYKA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
VI – INNE												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. w semestrze 5			30	7,2	x	x	420	180	240	30	0	0

Rok studiów: 3, semestr: 6												
Lp.	Nazwa przedmiotu/grupy zajęć	Semestr	Liczba punktów ECTS	Punkty ECTS za zajęcia praktyczne	Forma zaliczenia	Status przedmiotu: obligatoryjny lub fakultatywny	Liczba godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia				Praktyka	Praca dyplomowa
							ogółem zajęcia dydaktyczne	wykład	ćwiczenia	inne		
Grupa treści												
I – WYMAGANIA OGÓLNE												
1	Przedsiębiorczość	6	1	0	zal. oc.	o	15	15	0	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			1	0	x	x	15	15	0	2	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
II – PODSTAWOWYCH												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)			x	0	x	x	0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)			0	0	x	x	0	0	0	0	0	0
III – KIERUNKOWYCH												
1	Turystyka i rekreacja osób starszych i z niepełnosprawnością	6	2,5	0,4	zal. oc.	o	30	0	30	2	0	0
2	Dziedzictwo kulinarne	6	2,5	0	zal. oc.	o	30	15	15	2	0	0
3	Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-edukacyjny	6	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
4	Przedmiot do wyboru: blok agroturystyczny	6	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
5	Przedmiot do wyboru: blok rekreacyjno-przyrodniczy	6	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
6	Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-turystyczny II	6	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
7	Przedmiot do wyboru: blok zdrowotno-ruchowy II	6	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0
8	Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-turystyczny II	6	2	0,6	zal. oc.	f	30	15	15	2	0	0

9	Seminarium dyplomowe 2	6	2	0	zal. oc.	f	30	0	30	2	0	0
10	Praca licencjacka	6	10	0	zal. oc.	f	0	0	0	0	0	125
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		29	4,0	x	x		270	105	165	18	0	125
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	4,0	x	x		100	0	100	14	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		24	3,6	x	x		210	90	120	14	0	125
IV – ZWIĄZANYCH z ZAKRESEM KSZTAŁCENIA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		0	0	x	x		0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	0	x	x		0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x		0	0	0	0	0	0
V – PRAKTYKA												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		0	0	x	x		0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	0	x	x		0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x		0	0	0	0	0	0
VI – INNE												
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (ogółem)		0	0	x	x		0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (zajęcia praktyczne)		x	0	x	x		0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. (przedmioty fakultatywne)		0	0	x	x		0	0	0	0	0	0
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. w semestrze 6		30	4,0	0	0		285	120	165	20	0	125
Liczba punktów ECTS/godz. dyd. na 3 roku studiów		60	11,2	0	0		705	300	405	50	0	125

I	Punkty ECTS sumaryczne wskaźniki ilościowe, w tym zajęcia:	Punkty ECTS	
		Liczba	%
Ogółem - plan studiów		180	100
1	wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego lub innych osób prowadzących zajęcia	105,8	58,78
2	z zakresu nauk podstawowych	30	16,67
3	o charakterze praktycznym (laboratoryjne, projektowe, warsztatowe)	44,8	24,89
4	ogólnouczelniane lub realizowane na innym kierunku	13,5	7,50
5	zajęcia do wyboru - co najmniej 30% punktów ECTS	60	33,33
6	wymiar praktyk	10	5,56
7	zajęcia z wychowania fizycznego	-----	-----
8	zajęcia z języka obcego	8	4,44
9	przedmioty z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych	109	60,56
10	zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne (dotyczy profilu praktycznego)	---	---
11	zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie/ach, do których przyporządkowano kierunek studiów (dotyczy profilu ogólnoakademickiego)	104,5	58,05

II	Procentowy udział pkt ECTS dla każdej z dyscyplin naukowych w łącznej liczbie punktów ECTS	%
1	geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	52
2	nauki o kulturze fizycznej	35
3	nauki o Ziemi i środowisku	7
4	technologia żywności i żywienia	6
Ogółem:		100

Lista przedmiotów do wyboru:

I. Język obcy
1. Język angielski
2. Język niemiecki
3. Język rosyjski
II. Przedmiot ogólnouczelniany
1. Etyka
2. Filozofia
3. Historia Polski
4. Komunikacja wizualna i werbalna
5. Poprawna polszczyzna w praktyce
6. Prawo przedsiębiorców
III. Przedmiot z zakresu nauk humanistycznych lub z zakresu nauk społecznych
1. Etyczne podstawy profesjonalizmu
2. Etyka i kultura języka
3. Komunikacja interpersonalna
4. Nauka i kultura w epoce nowożytnej
IV. Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-ruralistyczny
1. Wiejska turystyka kulturowa
2. Kulturowe szlaki turystyczne
3. Kreowanie wsi tematycznych
V. Przedmiot do wyboru: blok promocyjno-marketingowy
1. Promocja i media w turystyce i rekreacji
2. Turystyka w dokumentach Unii Europejskiej
3. Kreowanie i promocja wydarzeń kulturalnych
VI. Przedmiot do wyboru: blok sanitarno-środowiskowy
1. Elementy epidemiologii w turystyce
2. Elementy hydrologii w turystyce
3. Guide on Polish nature for foreign tourists
4. Bezpieczeństwo sanitarne żywności w turystyce
VII. Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-turystyczny I
1. Kulturowa turystyka miejska i industrialna
2. Turystyka morska i przybrzeżna
3. Sakroturystyka
VIII. Przedmiot do wyboru: blok zdrowotno-ruchowy I
1. Terapia ruchowa
2. Edukacja zdrowotna
3. Korekcja wad postawy
IX. Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-turystyczny I
1. Niebezpieczne organizmy wodne
2. Zjawiska fykologiczne w turystyce
3. Turystyka ekstremalna
X. Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-edukacyjny
1. Ekoturystyka
2. Sylwaturystyka
3. Edukacja ekologiczna w turystyce
XI. Przedmiot do wyboru: blok agroturystyczny
1. Zwierzęta w turystyce i rekreacji
2. Inwazyjne i obce rośliny w agrokulturze

3. Stawowe gospodarstwo agroturystyczne
XII. Przedmiot do wyboru: blok rekreacyjno-przyrodniczy
1. Zachowania turystyczno-rekreacyjne w przyrodzie
2. Turystyka jeziorowa
3. Turystyczne szlaki wodne
XIII. Przedmiot do wyboru: blok kulturowo-turystyczny II
1. Turystyka w regionie Bliskiego Wschodu
2. Enoturystyka
3. Regionalne produkty i marki turystyczne
XIV. Przedmiot do wyboru: blok zdrowotno-ruchowy II
1. Turystyka piesza
2. Turystyka i rekreacja konna
3. Turystyka rowerowa
XV. Przedmiot do wyboru: blok ekologiczno-turystyczny II
1. Rośliny ozdobne i lecznicze
2. Flora i fauna Polski
3. Usługi ekosystemowe